

روز کتاب، دانشگاه و صنعت

کتاب هفته

سه شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۸۵ / ۲۷ شوال ۱۴۱۱ / نوامبر
ویژه نامه کتاب هفته در هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران ۱۶ صفحه

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نشست خبری اعلام کرد:

یارانه کتاب برای همه

عکس: عباس کزازی، کتاب هفته

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پاسخ به سوال یکی از خبرنگاران در خصوص اقدامات انجام شده در امر کتابخوانی، با اشاره به هفته کتاب و مناسبت هایی که در این مورد وجود دارد عنوان کرد: ما در حال تدوین طرح جامع کتابخوانی هستیم و اجرای این طرح مستلزم همکاری همه نهاد های ذی ربط است. صفار هرندی شایعه حذف یارانه کتاب را به شکلی که مطرح شده درست ندانست و تصریح کرد: تصمیم بر آن شده که از این پس به جای این که یارانه به صورت یارانه کاغذ به ناشران داده شود به گونه دیگری ساماندهی شود. از سال آینده یارانه به افراد و مخاطبان خاص و مشخص حوزه کتاب مانند دانشجویان، دانش آموزان، فرهنگیان، اساتید و... به شکل های مختلف مانند بن کتاب پرداخت خواهد شد و برای ناشران نیز حمایت هایی به شکل های دیگر انجام خواهد گرفت.

۱۶

شماره ۱۶ از پیرنامه های چهاردهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران

کتاب هفته مشکلات کتابخوانی دانشجویان را بررسی می کند

جزوه رفیق نیمه راه کتاب

اسناد در آغاز ترم یک جزوه درسی معرفی می کند و در پایان ترم از همان امتحان می گیرد بدون در نظر گرفتن کیفیت جزوه ها و میزان اطلاعاتی که به دانشجویان منتقل می شود. مشکل چنین شیوه ای این است که دانشجویان با کتاب بیگانه می شوند و کمتر به سراغ کتاب می روند به نظر می رسد اسناد نیز کمتر جرأت می کنند کتاب معرفی کنند و اگر هم چنین خطری بکنند باید فصل هایی را که در امتحان مورد پرسش قرار می گیرد، مشخص کنند تا دانشجویان مجبور نشوند کل کتاب را مطالعه کنند.

عنوان برنامه	زمان	مکان
انتخاب کتاب سال دانشجویی	سه شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۸۵ (ساعت ۱۰)	دانشگاه تربیت مدرس، تالار شهید مطهری
نشست توزیع	سه شنبه ۳۰ بهمن ۱۳۸۵ (ساعت ۱۴)	ساختمان فجر
تقدیر از کتابداران نمونه	چهارشنبه ۱ آذر ۱۳۸۵ (ساعت ۹)	کانون اسلامی انصار
جشنواره نقد	چهارشنبه ۱ آذر ۱۳۸۵ (ساعت ۱۵)	خانه کتاب ایران
انتخاب خبرنگار و رسانه برتر در حوزه کتاب	چهارشنبه ۱ آذر ۱۳۸۵ (ساعت ۱۹)	خانه کتاب ایران
دومین همایش نویسندگان حوزه اثار و شهادت	چهارشنبه ۱ آذر ۱۳۸۵ (ساعت ۱۸)	هتل انقلاب

۶

کتاب و ولایت یک رسالهٔ کتاب‌های درسی دانشگاه‌هاست، که البته برای این کار هم تصمیم‌گیری شده است و سازمان است؛ به وجود آمده است؛ کتاب‌هایی هم درست کردند و سنجشان هم مشکور است؛ منتها انسان در بعضی از بخش‌ها از آنچه که باید باشد، خیلی فاصله دارد مثلاً در بخش‌های حقوقی و در خیلی از بخش‌ها این طور است، البته ما در بعضی از علوم عقب هستیم و تجربه کافی نداریم، ما در روان‌شناسی و جامعه‌شناسی، مستفاد یا مستفکران یا بیان‌کنارانی نداشتیم، اگر کتاب‌های ما در این رشته‌ها خیلی خوبی و امپیل نباشند، شاید کسی نواند ما را زیاده ملامت بکند.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۷۲٫۱۲٫۱۹

از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت‌گرفت اهدای ۸۳۰۰ جلد کتاب به کتابخانه‌های حوزه علمیه قم

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تجهیز کتابخانه‌های حوزه‌های علمیه قم ۸۳۰۰ جلد کتاب به این استان فرستاد. محمدحسین فکری دبیر اجرایی ستاد برگزاری هفته کتاب در گفت‌وگو با خبرگزاری کتاب با اعلام این خبر گفت: ۲۵۳۰ دوره کتاب برای برپارشدن کتابخانه‌های حوزه‌های علمیه قم به این استان ارسال شد. این دوره‌ها حدود ۸۳۰۰ جلد کتاب است.

به گفته فکری این تعداد کتاب در ۲۵۵ کارتن بسته بندی شده و برای نماینده حوزه علمیه قم در ستاد برگزاری هفته کتاب ارسال شده است.

امام جمعه بابل:

رسالت امام صادق (ع) نشر و ترویج معارف اسلامی بود

حجت‌الاسلام روحانی امام‌جمعه بابل در آستانه هفته کتاب گفت: شرط پیروی از قرآن نیز دادن به همه معنویات قرآن است، به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، حجت‌الاسلام روحانی امام‌جمعه بابل در مراسم افتتاح دومین نمایشگاه بزرگ قرآن با عنوان صفحه سبز مازندران در مصاحبهٔ جمعه بابل اشاره به تکران بی‌پای نمایشگاه با شهادت امام‌جعفر صادق(ع) گفت: مهم‌ترین رسالت امام‌صادق(ع) نشر و ترویج معارف اسلامی بود و این رساله باید مورد توجه دست‌اندرکاران نمایشگاه علوم قرآنی قرار گیرد. وی با اشاره به اهمیت و جایگاه قرآن در زندگی امروز بشر، به ویژه امت اسلامی، خواستار توجه بیش از پیش به معارف دینی شد. حجت‌الاسلام روحانی کابرد کرد امروز باید در کنار فراگیری علوم تجربی به فرهنگ دینی عبادت و زیوای دانش باقی‌ماند، چرا که هدایت بشر صورت نمی‌گیرد مگر با تئیین و فراگیری کلام وحی. وی در پایان ضمن اظهار امیدواری از برپایی نمایشگاه خواستار دقت در عرضه کتب و محصولات فرهنگی در آن شد. این نمایشگاه برای دومین سال پیاپی در مصالای نماز جمعه بابل برپا می‌شود. علاوه بر برپایی نمایشگاه، کارگاه‌های نویسندگی، ایستگاه‌های نقلی، محفل اسمی با قرآن و گفت‌وگویی مهدویت از دیگر برنامه‌های جشنی نمایشگاه است. گفتنی است این نمایشگاه به همت دارالقرآن امام‌حسن مجتبی(ع) شهردستان بابل و با همکاری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی تالش راه‌اندازی خواهد داشت. وب‌هایماری شرکت نمایشگاهی سردمدار یا گردیده است.

دو نشست شب‌کتاب صورت می‌گیرد

بررسی موسیقی در آثار مولوی

نشست بررسی موسیقی در آثار مولوی روزهای چهارشنبه اول و هفتم آذرماه در شهر کتاب مرکزی برپا می‌شود. به گزارش ستاد خبری چهاردهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، در این نشست‌ها دکتر مهدی ستایشگر، موسیقیدان و مؤلف کتاب ریاب رومی سخنرانی می‌کند. این نشست پنجمین مجموعه از درس گفتارهایی درباره مولاناست که در طول سال ۱۳۸۵ به همت شهر کتاب برگزار می‌شود.

در جشنواره نقد کتاب صورت می‌گیرد

تقدیر ویژه از عبدالعلی دستغیب: منتقد پیشکسوت

همزمان با روز یکم آذرماه، روز کتابدار، اطلاع‌رسانی و رسانه از مقام‌عالی دستغیب تقدیر می‌شود. به گزارش ستاد خبری هفته کتاب به نقل از دبیرخانه جشنواره نقد کتاب، این اقدام به منظور پاسداشت نزدیک به پنج دهه فعالیت مستمر و مداوم عبدالعلی دستغیب در زمینه نقد ادبی است. در این جشنواره که با حضور منتقدان، نویسندگان و اهالی فرهنگ و ادب برگزار می‌شود از شش منتقد برتر که آثارشان به عنوان نقد برتر برگزیده شده همچنین از یک نشر به تخصصی حوزه نقد و پژوهش و از یک منتقد جوان نیز تقدیر به عمل می‌آید.

در این مراسم که روز چهارشنبه اول آذرماه از ساعت ۱۷ تا ۱۵ در سرای اهل قلم خانه کتاب برگزار خواهد شد، دکتر ابراهیمی دینانی و دکتر اصغر دادبه سخنرانی خواهند کرد.

وزارت امور خارجه برگزار می‌کند

گردهمایی‌های مؤلفان حوزه بین‌الملل

به منظور گسترش چاپ کتاب‌های مربوط به حوزه امور بین‌الملل، مسئولان مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه با صاحبان اثر دیدار می‌کنند.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، جمعی عبداللّٰهی رئیس مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه با اعلام این خبر افزود: یکی از برنامه‌های این روزبخانه در چهاردهمین هفته کتاب که برنامه‌ای نوین نیز به شمار می‌آید، برگزاری نشست‌های با مؤلفان، مترجمان، صاحبان قلم و استادان دانشگاه است.

کودکان با تألیف ، بهترین ترجمه کنار می‌آیند

فره‌ور منجزی، مترجم کتاب‌های کودکان و نوجوانان معقد است. کودکان با تلفیق بهتر از ترجمه ارتباط برقرار می‌کنند. این مترجم در گفت‌وگو با ستاد خبری چهاردهمین دوره هفته کتاب درباره تفاوت‌های تألیف و ترجمه در حوزه ادبیات کودکان و نوجوان گفت: هر چقدر موضوع یک ترجمه بکر و نو باشد، باز هم ترجمه است. و برای کودکان ایرانی با این فرهنگ و طرز تفکر بیگانه است. همچنین مخاطب ایرانی با شخصیت داستان تالیفی بهتر ارتباط برقرار کرده و فضای داستان تالیفی برای او ملموس‌تر است. این مترجم همچنین گفت: هر کتاب خوب و جذابی می‌تواند کودک را به خواندن تشویق کند، بنابراین اگر کتاب‌های متنوع و خوب تولید شود، می‌توانم عوارک خوبی برای سلیقه‌های مختلف فراهم کنم. و روح توقع در موضوعات تألیف و ترجمه بهترین راه جذب مخاطب است. ضمن آنکه انتشار کتاب‌های ترجمه برای آشنایی با فرهنگ و ادبیات دیگران بسیار ضروری است.

همزمان با هفته کتاب برگزار شد

نمایشگاه تازه‌های نشر در دانشگاه تهران

نمایشگاه کتابی از تازه‌های نشر سال ۱۳۸۵ با حضور رؤسای کل، معاونان و استادان دانشگاه‌های تهران در دانشگاه ادبیات دانشگاه تهران گشایش یافت.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب نمایشگاه تازه‌های نشر از ۲۹ آبان ماه به مدت یک هفته با ۳ هزار عنوان کتاب در موضوع‌هایی چون ادبیات، هنر، علوم کاربردی، پزشکی و مهندسی دایر خواهد بود.

فقی علیان نماینده موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی کشور در ستاد برگزاری هفته کتاب در این باره گفت: تورهای بازدیدی از این نمایشگاه برای دانشجویان با همکاری موسسه نمایشگاه‌ها و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برپا خواهد شد.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، در کنار این نمایشگاه، هزار عنوان از کتاب‌های ایرانی ترجمه شده به زبان‌های خارجی از سوی دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی به نمایش گذاشته شده‌اند. تمامی کتاب‌های این نمایشگاه با ۱۵ درصد تخفیف ارائه می‌شوند.

سعید عائف:

کتاب دفاع مقدس به جایگاه شایسته خود می‌رسد

عائف درباره نقد آثار دفاع مقدس گفت: ادبیات دفاع مقدس، ادبیات نویایی است؛ برای مثال برای خاطره نویسی که رایج‌ترین قالب آن است، هنوز اصول واسلوب دقیقی مشخص نشده است و در نتیجه نمی‌توان آلتور که باید از زیبایی و نقد دفاع وی دادوی‌های انجام‌شده در این دوره کتاب سال دفاع مقدس را دارای کم و کاستی‌های بسیار دانست و افزود: منتقدان، خود را در حصار ملامت‌ها یا معیارهایی قرار ندهند که با واقعیت‌های اجتماعی تطبیق ندارند.

کتاب نسیم تقدیر اثر سعید عائف در هجدهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس در بخش خاطره نویسی رتبه دوم را کسب کرد.

کتاب‌های دفاع مقدس روبه توسعه است چون مخاطبان آنها در حال افزایش هستند.

سعید عائف، نویسنده دفاع مقدس در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب ضمن بیان مطلب فوق گفت: پیش از این کتاب‌های دفاع مقدس مهجور بودند ولی در سال‌های اخیر به همت چند ناشر خصوصی به جایگاهی که شایسته آثار این حوزه است، دست یافته‌اند.

وی با اشاره به بی‌توجهی‌های صورت گرفته نسبت به حوزه دفاع مقدس گفت: کتاب سال دفاع مقدس را باید ۲۰ سال پیش آغاز می‌کردیم در حالی که هم‌اکنون نیز نتخف این جریان با گرفتاری‌های بسیار میسر می‌شود.

شاعران جنگ پیش‌بینی کردند:

آینده تابناک ادبیاتدفاع مقدس

ادبیات دفاع مقدس روزه رشد است و نویسدگان خوبی که در این حوزه فعالیت می‌کنند به سطح بالذکی مظلوب خواهند رسید.

مریم سقلاطونی، شاعر دفاع مقدس در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب ضمن بیان مطلب فوق گفت: ادبیات دفاع مقدس اکت و حیزهای بسیاری را پشت سر گذاشته و هم‌اکنون تولیدات کتاب این حوزه رو به رشد است.

وی درباره وضعیت نقد آثار دفاع مقدس گفته: کمبود نقد و بررسی سنجیده آثار مایع رشد آثار در این حوزه است. متأسفانه نقد برای پدیدآوردن گان این حوزه جایفتاده است.

سقلاطونی افزود: متولیان ادبیات دفاع مقدس باید آثار این حوزه را به صورت اساسی ارزیابی کنند و اجازه ندهند آثار ناچسته و کم کیفیت واژه این عرصه شود.

وی نسبت به نحوه تقسیم بودجه‌های موجود در این بخش ابراز نارضایتی کرد و گفت: از این بودجه‌ها به خوبی بهره‌برداری نمی‌شود و به نویسدگان خوب دفاع مقدس که می‌توانند آثار برجسته خلق کنند، تعلق نمی‌گیرد.

کتاب شعر «از نام‌های خبری نیست» سروده مریم سقلاطونی در همین دوره کتاب سال دفاع مقدس که در اولین روز هفته کتاب برپا شد مقام سوم در بخش شعر را کسب کرد.

شعر دفاع مقدس جای کار بسیار دارد

شعر دفاع مقدس در این سال‌ها رو به ترقی بوده و هنوز هم جای کار بسیار دارد.

رضا کاظمی، شاعر دفاع مقدس ضمن بیان مطلب فوق در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: شعر جنگ دایره بسته‌ای بوده و از یک گردونه مشخص خارج نشده است و خیلی از زوایای دفاع مقدس هنوز از دریچه شعر نگریسته نشده‌اند.

وی نقد شدن کتاب‌های جنگ را مشکل این حوزه دانست و گفت: او آنجایی که توزیع کتاب‌های دفاع مقدس

در فرهنگسرای سلامت

نمایشگاه کتاب‌های پزشکی برپا شد
مناسبت چهاردهمین دوره هفته کتاب در فرهنگسرای سلامت برپا شد.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، در این نمایشگاه که ۱۰ دانش‌پژشکی حضور دارند کتاب‌ها ۲۵۵ درصد عرضه می‌شوند. این نمایشگاه از ۲۷ آبان‌ماه برپا شده و به مدت ۱۰ روز در محل فرهنگسرا دایر است.

برگزیدگان مسابقه کتابخوانی خورشیدمغرب نیز در آخرین روز هفته کتاب، دوم آفرماه طی مراسمی در این فرهنگسرا معرفی و تقدیر می‌شوند.

استقبال از نمایشگاه

کتاب های شعر

مدیر روابط عمومی خانه شاعران گفت: استقبال از نمایشگاه تخصصی کتاب‌های شعر در روزهای اول هفته کتاب بسیار خوب بود.

فاوזה شاکری، مدیر روابط عمومی خانه شاعران در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب ضمن بیان مطلب فوق گفت: در پنج روز اول هفته کتاب تعداد قابل توجه و چشمگیری مخاطب که بیشتر نوجوان بودند از این نمایشگاه دیدن کردند.

وی افزود: وضعیت فروش کتاب‌ها نیز خوب بوده است و اکثر مراجعان اقدام به خرید یک یا چند عنوان کتاب می‌کردند.

به گفته شاکری با سرد شدن هوا در روزهای اخیر از تعداد بازدیدکنندگان کاسته شده است ولی نمایشگاه تخصصی کتاب‌های شعر تا پایان هفته کتاب در همان ساعات کاری (۱۰ ساعت تا ۵ بعدازظهر) به کار خود ادامه می‌دهد.

مناسب نیست و به دست مخاطبان نمی‌رسد. منتقدان هم به شکل فوری و منسجم به بررسی این آثار نمی‌پردازند.

کاظمی در بخش دیگری از سخنانش تأکید کرد که نهادهای متولی ادبیات جنگ باید سهولت بیشتری به مولفان این حوزه اختصاص دهند و با دقت بیشتری آثار را انتخاب کنند تا آثار مطلوب‌تر و باکیفیت‌تر به مخاطبان عرضه شوند. این شاعر که در دهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس در بخش شعر مقام اول را به دست آورد برپای جشنواره‌هایی چون هفته کتاب را تلنگری دانست به کسانی که در طول سال از کتاب و کتابخوانی غافلند.

ادبیات دفاع مقدس: نیازمند توجه مسئولان

ادبیات دفاع مقدس به خاطر شتاب‌زدگی مسئولان ادبی در لحظه تولد، شش ماهه بود.

کامران پارسی‌زاد، نویسنده دفاع مقدس در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب ضمن بیان مطلب فوق گفت: در همان سال‌های ابتدای جنگ، ادبیات جنگ به وجود آمد در حالی که هنوز آن طور که شایسته بوده ادبیات انقلاب اسلامی پربارته نشده بود و به دلیل این تعجیل ما ادبیات انقلاب اسلامی را نیز از دست دادیم.

وی افزود: تعجیل در چاپ و تولید انبوه آثار دفاع مقدس باعث شد آثار خلی و منتشر شوند که شمار زده بودند. طرح داستان‌هایشان قوی نبود و در نتیجه نهادهای نیز که سرمایه‌های هنگفت در این عرصه وارد کردند، دل‌سرد شدند و کنار رفتند.

برگزیده دهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس در بخش تحقیق ادبی با اشاره به رکود ادبیات در سال‌های اخیر گفت: ادبیات کشور ما در دوران اخیر مهجور و ولهاده شده که دلیل عمده آن عدم توجه متولیان امور فرهنگی به حوزه کتاب است. تاریخ نشان داده که هر وقت مسئولان به حوزه ادبیات توجه نشان دادند، جریان‌های بزرگ ادبی شکل گرفته است.

برپایی ۱۲ نمایشگاه کتاب در مازندران

به مناسبت چهاردهمین دوره هفته کتاب، نمایشگاه‌های کتاب در شهرهای مختلف استان مازندران گشایش یافت. عباس مهدوی، مسئول روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مازندران، در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: هم‌ا‌ما با نمایشگاه مرکز استان، در بهشهر، قائمشهر، بابل، سوادکوه، آمل، محمودآباد، نوشهر، چالوس، بابلسر، تنکابن و نور، نمایشگاه‌های کتاب برپا شده است.

وی افزود: در این نمایشگاه‌ها هزاران جلد کتاب با موضوعات دین، ادبیات، فلسفه تاریخ و جغرافیا، هنر، کلیات، علوم اجتماعی، علوم عملی و زبان از ۱۴ آبان تا ۲ آذر برای عموم مردم به نمایش گذاشته شده است. در این نمایشگاه بیش

از ۲۰ هزار جلد کتاب در قالب ۳۳ رفه و با حضور ۱۲۳۲ مرکز عرضه کتاب برپا شده است.

همچنین در این نمایشگاه بخش‌های جشنی متنوعی شامل نقد و بررسی کتاب، غرفه‌های ویژه کودکان و نوجوانان، جشن‌های کتاب، اهدای کتاب به مراکز فرهنگی، تجلیل از خادمان نشر و کتابداران و… است که در روزهای هفته کتاب برگزار خواهد شد.

معرفی برگزیدگان نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی

هم‌ا‌ما با برگزاری هفته کتاب از نشریات برتر دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی تقدردانی و تجلیل شد.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب در مراسم اختتامیه سومین جشنواره نشریات دانشجویی واحد علوم و تحقیقات که با حضور برخی مقام‌های دانشگاه آزاد اسلامی و واحد علوم و تحقیقات برگزار شد، با معرفی نشریات برگزیده از میان و نویسدگان این نشریات با اهدای جایزه قدردانی شد.

این مراسم بعدازظهر شنبه ۲۷ آبان‌با پیام عبدالله جاسمی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی و در سالن اجتماعات دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات آغاز شد.

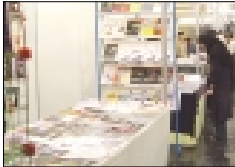
در مراسم اختتامیه سومین جشنواره نشریات دانشجویی واحد علوم و تحقیقات، عابدی و امیری مسئولان غرفه روزنامه آفرینش، مریم مرادف صاحب امتیاز نشریه دانشجویی پیام‌نگار، به استکان

وی حرکت‌های فرهنگی چون هفته کتاب را در حل مشکلات این حوزه موثر دانست و گفت: اگر هفته کتاب فقط مختص به یک هفته نبود قطعاً در بهبود جریان ادبیات موثرتر واقع می‌شد.

پارسی‌زاد در سخنانش همچنین به مشکلات مالی نویسدگان اشاره کرد که مانع از تمرکز آنها بر روی مباحث ادبیات می‌شود.

وی در پایان تأکید کرد که عدم انتخاب برگزیده اول و دوم در برخی حوزه‌های کتاب سال دفاع مقدس نشان دهنده همین معضلات در حوزه ادبیات به‌ویژه داستان است چون در بخش شعر شاعران فقور آثار خوب و گام‌های رو به جلویی بودیم.

از ۲۰ هزار جلد کتاب در قالب ۳۳ رفه و با حضور ۱۲۳۲ مرکز عرضه کتاب برپا شده است.

همچنین در این نمایشگاه بخش‌های جشنی متنوعی شامل نقد و بررسی کتاب، غرفه‌های ویژه کودکان و نوجوانان، جشن‌های کتاب، اهدای کتاب به مراکز فرهنگی، تجلیل از خادمان نشر و کتابداران و… است که در روزهای هفته کتاب برگزار خواهد شد.

معرفی برگزیدگان نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی

دو ایراستین (آذرخشن)، مصطفی میر عبدالله (سفر آریایی)، سید امیر شریفی (امدان)، مهدی کاشانی (ویکتا)، حسن شجاعی فرد (امانه)

محمد صدیقی (دیوان)، علی آقاچوپور (شهر و اجتماع)، علیرضا صدر حسینی (سپهر)، امیر محمدی (چرخه)، محمد انصاری (زیتون)، و فاطمه کیانی (راد مدیر مسئول نشریه دانشجویی نجوم، امیر حسین امید (زیتون)، فیروز دیندار (مطالعات رسانه‌ای)، علی‌اکبر صمدانی (تسیم بهار)، سمانه خسرو (دیوان)، احسان پور اسماعیل (منهاج)،

فهد خیاری (لوان)، لایلا آقایی (چرخه)، علی کازرونی (آرزو) ترجمه (ایلاجرایی (اکش مهر)، محمد طالب رجیبی (سپهر)، آروین اسکندری (آذرخشن)، امیر مصطفایی (ویکتا)، سیمین زمان‌خانی (سفر آریایی)، محمود اطراشی (ایام‌نگار)، سمیرا ارمستانی (عویت دانشجویی)، و رحیم شیبی مقدم (کانون هلال احمر دانشجویی

نشریه مهرگان) معاونین برتر را کسب کردند.

روزه برنامه کتاب و کتابخوانی به تهیه کنندگی و کارگردانی علیرضا معینی به مدت یک‌ماه، یک‌کتابه‌نسخه‌ها از رادیو فرهنگ پخش می‌شود.

علیرضا حسینی در این باره به ستاد خبری هفته کتاب گفت: این برنامه به پشتوانه تحقیق در منابع مکتوب درباره فرهنگ پخش می‌شود.وی افزود: در طول برنامه علاوه بر اعلام نتیجه تحقیقات که توسط محقق برنامه ناھید مقدادی آزاد صورت می‌گیرد، بخشی نیز در قالب مصاحبه با مردم، ناشران و… در برنامه داریم.

فروز گنجدی کتابدار و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های استان سمنان عضو رایگان می پذیرند

همزمان با روز کتاب، کتابدار و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های استان سمنان از مخاطبان به‌طور رایگان ثبت نام می‌کنند.
علی کریمی مدیر امور کتابخانه‌های استان سمنان اعلام این مطلب به ستاد خبری هفته کتاب گفت: در این روز همچنین از کتابداران بازنشسته، کتابخوان نمونه اهداکنندگان کتاب و کتابداران نمونه استانی و شهروستانی تقدیم می‌شود.
به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، تشکیل نمایشگاه کتابی از تازه‌های نشر در تمامی کتابخانه‌های استان، اهدای جایزه به بردگان مسافحه سابقه‌سابقه‌نویسی، ابراد سخنرانی درباره اهمیت کتاب و مطالعه توسط اساتید و صاحب نظران این استان، برگزاری جلسات نقد و بررسی کتاب و… از دیگر فعالیت‌های انجمن امور کتابخانه‌های عمومی استان سمنان است.

فرشته مولوی

ارتباط نویسنده و مخاطب

از آن نقدشکل می‌گیرد

عرضه کتاب، کاری اقتصادی و جمعی محسوب می‌شود و نتایج فراخ‌بازار است.

فرشته مولوی نویسنده و مترجم، در زمینه ارتباط مخاطب و نویسنده در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: برنامه‌های فرهنگی، ادبی و هنری پیش از هر هدف دیگری، باید به رشد و ارتقای جامعه کمک کند. چراکه رابطه مخاطب و اثر، بیش از هر چیز از طریق ادبیات و هنر شکل می‌گیرد. در حقیقت کتاب به عنوان واسطه ادبی بین مخاطب و نویسنده عمل می‌کند.

وی درباره تأثیر نقد در برقراری ارتباط ذهنی مخاطب و نویسنده و نقش مطبوعات در این ارتباط گفت: ارتباط ذهنی نویسنده و مخاطب علاوه بر خود اثر، از راه نقد و نظر و از رابطه اولیه میان نویسنده‌گان و خوانندگان شکل می‌گیرد که این امر بیشتر به دوام و بقای نشریات فرهنگی بستگی دارد. این نویسنده با تأکید بر عوامل موثر در دستیابی مخاطب به کتاب افزود: کتاب به عنوان کالای اقتصادی باید مراحل مختلفی را طی کند تا به مرحله بازاریابی برسد.

این نویسنده با اشاره به شرایط اقتصادی روز گفت: نمی‌توان در این زمانه زندگی کرد و اقتصادی آن را نادیده گرفت، در یک نظام اقتصادی سالم همه دست‌اندرکاران تولید کتاب به نوعی در دستیابی خواننده به اثر نقش دارند و در فروش آن سهیم هستند.

در نمایشگاه کتاب خراسان رضوی صورت گرفت:
استقبال از ناشران تبرانی

به‌رغم استقبال بی‌نظیر مردم از نمایشگاه کتاب خراسان رضوی، فروش ناشران در رده پایینی قرار دارد.
به گزارش ستاد خبری هفته کتاب جعفر رضایی مسئول بخش بازرگانی انتشارات به‌نشر وابسته به استان خراس رضوی با اعلام این مطلب گفت: مردم مشهد در هشتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب خراسان رضوی بیشتر از ناشران تهرانی استقبال کرده‌اند، به گفته او برای انتشارات به‌نشر در روز تنها حدود ۱۲۰ تا ۱۳۰ جلد کتاب به فروش می‌رسد که ارزش مالی آن حدود ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ هزار تومان است.

محمود رضا پرازش مدیر انتشارات به‌نشر درباره علت این امر معقد است، مردم در نمایشگاه‌های شهرستانی بیشتر از ناشران شهرهای دیگر مانند تهر ان استقبال می‌کنند.

مسئولان وزارت آموزش و پرورش خبر دادند

رشد سرانه کتاب دانش آموزان دبیرستانی

در چهاردهمین هفته کتاب مسئولان وزارت آموزش و پرورش خبر از افزایش ۷۸۱ درصدی سرانه کتاب به ازای هر دانش آموز دبیرستانی می‌دهند.

به گزارش ستاد خبری هفته کتاب، بر اساس بررسی‌های کارشناسی و آماری که از سوی وزارت آموزش و پرورش انجام شده، هشت اعداد و رقم نشان از افزایش سرانه کتاب به ازای هر دانش آموز دارد. این بررسی‌ها در سه دوره دبستان، راهنمایی و دبیرستان صورت گرفته است.

به گفته کارشناس مسئول پژوهش کتاب و فعالیت‌های ادبی وزارت آموزش و پرورش، در بررسی‌های پیشین سرانه کتاب برای هر دانش آموز ۵۸۲درصدتئید شده بود و این در حالی است که آخرین بررسی‌ها نشان از افزایش این رقم داشته و به ۷۹۳درصدرسیده است. متوجه‌هلیپور افزود: در آخرین بررسی‌ها، سرانه کتاب در مقطع دبیرستان به ازای هر دانش آموز بیشترین رشد را نسبت به دوره تحصیلی دبستان و راهنمایی داشته است. وی تأکید کرد، طرح تحمیر کتابخانه‌ها که با مشارکت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به اجرا درمی‌آید در افزایش این سرانه موثر واقع شده است.

سازمان ملی جوانان آثارپژوهشگران را فراخواند

سازمان ملی جوانان طی فراوانی در هفته کتاب، آثار مطالعاتی پژوهشگران و مولفان کشور را در حوزه جوانان بررسی می‌کند.
به گزارش ستاد خبری هفته کتاب در این فراخوان آمده است: سازمان ملی جوانان در راستای اهداف پژوهشی و

تحقیقاتی خود از استانان، دانشجویان، محققان، پژوهشگران و مترجمان فعال حوزه علوم انسانی دعوت می‌کند آثار خود را در زمینه‌های مرتبط با مسائل جوانان به منظور شرکت در نخستین جشنواره گزینش آثار برتر مطالعات جوانان به سازمان ملی جوانان ارسال کنند.
به‌شماره ۰۲۱۷۷۵۰۹۹۶ ارسال کنند.

سازمان ملی جوانان طی فراوانی در هفته کتاب، آثار مطالعاتی پژوهشگران و مولفان کشور را در حوزه جوانان بررسی می‌کند.
به گزارش ستاد خبری هفته کتاب در این فراخوان آمده است: سازمان ملی جوانان در راستای اهداف پژوهشی و تحقیقاتی خود از استانان، دانشجویان، محققان، پژوهشگران و مترجمان فعال حوزه علوم انسانی دعوت می‌کند آثار خود را در زمینه‌های مرتبط با مسائل جوانان به منظور شرکت در نخستین جشنواره گزینش آثار برتر مطالعات جوانان به سازمان ملی جوانان ارسال کنند.
به‌شماره ۰۲۱۷۷۵۰۹۹۶ ارسال کنند.

دبیرخانه این جشنواره اعلام کرده: آثار ارسالی باید در

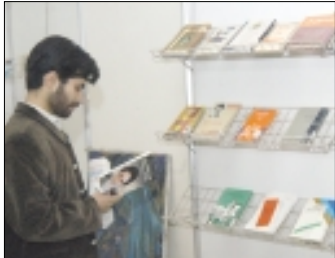
فرشته مولوی نویسنده و مترجم، در زمینه ارتباط

مخاطب و نویسنده در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: برنامه‌های فرهنگی، ادبی و هنری پیش از هر هدف دیگری، باید به رشد و ارتقای جامعه کمک کند. چراکه رابطه مخاطب و اثر، بیش از هر چیز از طریق ادبیات و هنر شکل می‌گیرد. در حقیقت کتاب به عنوان واسطه ادبی بین مخاطب و نویسنده عمل می‌کند.

وی درباره تأثیر نقد در برقراری ارتباط ذهنی مخاطب و نویسنده و نقش مطبوعات در این ارتباط گفت: ارتباط ذهنی نویسنده و مخاطب علاوه بر خود اثر، از راه نقد و نظر و از رابطه اولیه میان نویسنده‌گان و خوانندگان شکل می‌گیرد که این امر بیشتر به دوام و بقای نشریات فرهنگی بستگی دارد. این نویسنده با تأکید بر عوامل موثر در دستیابی مخاطب به کتاب افزود: کتاب به عنوان کالای اقتصادی باید مراحل مختلفی را طی کند تا به مرحله بازاریابی برسد.

از سوی شورای انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی صورت گرفت

بررسی کتاب‌های دانشگاهی در خمینی شهر

همچنین اعضای شورا در این جلسه درخواست‌های رسیده در مورد چاپ و انتشار چند دیگر را مورد بررسی و دآوری آنها را در نوبت کاری قرار دادند.

در این جلسه همچنین برنامه‌ریزی در مورد تألیف کتاب‌های «کافی در مدارهای الکتریک» و به توان رساندن اعداد بدون عمل ضرب انجام شد و این دو کتاب برای تألیف و چاپ در انتشارات دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر مجوز گرفتند. جلسه شورای انتشارات دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر با همکاری معاونت پژوهشی این دانشگاه و در دفتر معاونت پژوهشی این دانشگاه برگزار شد.

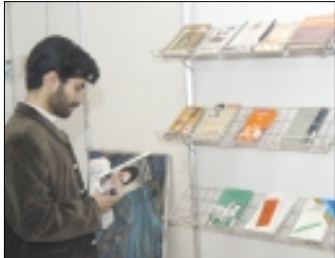
فرشته مولوی نویسنده و مترجم، در زمینه ارتباط

مخاطب و نویسنده در گفت‌وگو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: برنامه‌های فرهنگی، ادبی و هنری پیش از هر هدف دیگری، باید به رشد و ارتقای جامعه کمک کند. چراکه رابطه مخاطب و اثر، بیش از هر چیز از طریق ادبیات و هنر شکل می‌گیرد. در حقیقت کتاب به عنوان واسطه ادبی بین مخاطب و نویسنده عمل می‌کند.

وی درباره تأثیر نقد در برقراری ارتباط ذهنی مخاطب و نویسنده و نقش مطبوعات در این ارتباط گفت: ارتباط ذهنی نویسنده و مخاطب علاوه بر خود اثر، از راه نقد و نظر و از رابطه اولیه میان نویسنده‌گان و خوانندگان شکل می‌گیرد که این امر بیشتر به دوام و بقای نشریات فرهنگی بستگی دارد. این نویسنده با تأکید بر عوامل موثر در دستیابی مخاطب به کتاب افزود: کتاب به عنوان کالای اقتصادی باید مراحل مختلفی را طی کند تا به مرحله بازاریابی برسد.

از سوی شورای انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی صورت گرفت

بررسی کتاب‌های دانشگاهی در خمینی شهر

همچنین اعضای شورا در این جلسه درخواست‌های رسیده در مورد چاپ و انتشار چند دیگر را مورد بررسی و دآوری آنها را در نوبت کاری قرار دادند.

در این جلسه همچنین برنامه‌ریزی در مورد تألیف کتاب‌های «کافی در مدارهای الکتریک» و به توان رساندن اعداد بدون عمل ضرب انجام شد و این دو کتاب برای تألیف و چاپ در انتشارات دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر مجوز گرفتند. جلسه شورای انتشارات دانشگاه آزاد واحد خمینی شهر با همکاری معاونت پژوهشی این دانشگاه و در دفتر معاونت پژوهشی این دانشگاه برگزار شد.

روزنامه کتاب‌هفته
چهارشنبه کتاب
جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه وزارت نیرو به کتابخانه‌های ملی دنیا پیوست

مرکز اطلاعات علمی، اسناد و کتابخانه وزارت نیرو با تجهیزات استاندارد و امکان دسترسی به اطلاعات ۳۳ کتابخانه ملی دنیا، در چهاردهمین هفته کتاب افتتاح شد. به گزارش سناد خبری هفته کتاب، این کتابخانه که با حضور پرویز فتح وزیر نیرو و علی‌اکبر اشعری معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی بازدید شد، دارای امکانات روز کتابخانه‌ای است. محققان

بر اهمیت کتابخانه‌های تخصصی در سازمان‌ها و نهادهای دولتی گفت. اساسی و محتوای فکری وزارت نیرو در کتابخانه آن وجود دارد و بررسی منابع مکتوب آن نشان‌دهنده این تفکر است. فتح لازم‌توجهی مثبت را در نظام‌های اداری توجه به ریشه‌های علمی آن دانست. وی افزود: مایه‌دینه علمی را در وزارتخانه مورد توجه

می‌توانند با حضور در این کتابخانه از امکان جست‌وجوی منابع در ۳۰ مرکز مشابه بهره‌مند شوند. همچنین کتابخانه وزارت نیرو امکان ورود و دسترسی به اطلاعات ۳۳ کتابخانه ملی دنیا را فراهم می‌کند و با ایجاد چنین شرایطی، اطلاعات ارزشمندی در اختیار کاربران قرار می‌گیرد. کتابخانه وزارت نیرو در نخستین مرحله و در سال ۱۳۹۴ اقدام کتابخانه‌های پاکده این وزارتخانه تشکیل شد و کار خود را آغاز کرد پس از آن و به مرور به امکانات بیشتری مجهز و امروز ۱۲۹ آبان کتابخانه‌ای با تجهیزات روز در این وزارتخانه افتتاح شد. پرویز فتح در مراسم بازگشایی این کتابخانه ضمن تأکید

قرار دهم و در تقویت آن بکوشیم. هم‌اکنون وزارت نیرو ۹۵ مرکز اسناد و کتابخانه‌ای دارد. در این میان بیشتر مراکز مربوط به مسائل آب هستند. همچنین ۲۴۰ هزار مدرک و منبع مکتوب در اختیار این وزارتخانه است که ۳۵ درصد آن موضوع‌های تخصصی را دربرمی‌گیرند.

اطلاعات کتابخانه‌های کشور یک جامعه می‌شوند
در مراسم بازگشایی کتابخانه وزارت نیرو، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ضمن انتقاد از نبود امکان دسترسی یکجا

به اطلاعات کتابخانه‌های مهم کشور، از راه‌اندازی پایگاهی به منظور رفع این کاستی خبر داد. به گزارش سناد خبری هفته کتاب، علی‌اکبر اشعری، معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی در این مراسم گفت: این پایگاه به خواست رئیس جمهوری راه‌اندازی می‌شود و اکنون گروهی در حال انجام اقدامات لازم برای تحقق این امر هستند.

به گفته وی در حال حاضر در ایران کتابخانه‌های مهمی چون کتابخانه مجلس، کتابخانه ملی، کتابخانه آستان قدس رضوی و کتابخانه بزرگ آیت‌الله مرعشی نجفی وجود دارد که کتاب‌های ارزشمندی در اختیار دارند اما در حال حاضر سیستمی برای دسترسی به اطلاعات این مراکز از یک جا وجود ندارد. اشعری فقدان چنین سیستمی را ناشی از کاستی در نظام کتاب و کتابداری ایران دانست که موجب می‌شود محققان و علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات از کتابخانه‌های مختلف به طور مستقیم به این مراکز مراجعه کنند در حالی که اگر سیستمی برای دسترسی از یک جا به تمامی این اطلاعات وجود داشته باشد، کاربران می‌توانند از اطلاعات کتابخانه‌های مختلف استفاده کنند.

به گفته معاون رئیس جمهوری از آنجا که دولت نهم به پیشرفت علم اهمیت می‌دهد، مسئولان قصد دارند پایگاه جامع علمی فرهنگی و اطلاعاتی کشور را ایجاد کنند تا امکان دسترسی از یک جا به اطلاعات موجود در کتابخانه‌ها و آرشیوها در سراسر کشور فراهم شود.

وی گفت: نظام بین‌المللی امروز ما راه این نتیجه رسانده که برای برطرف کردن مشکلات و کاستی‌های موجود باید قله‌های دانش را یکی پس از دیگری فتح کرد.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی، ایجاد کتابخانه‌های تخصصی در ارگان‌های دولتی را ضروری دانست و تأکید کرد که باید در هر ارگانی چنین کتابخانه‌هایی راه‌اندازی شود. به اعتقاد وی در کنار کارهای اداری، وجود کتابخانه‌ها باعث می‌شود که آن نهاد از نظر تنوع علمی هم تقویت شود.

کتابخانه وزارت نیرو، روز ۲۹ آبان و با حضور پرویز فتح، وزیر نیرو و علی‌اکبر اشعری رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی بازگشایی شد.

محمد درویدیان:

ادبیات دفاع مقدس

بر بستر تاریخ می‌نشیند

تاریخ، بخش اصلی جنگ و رفته سنجی است که بخش‌های دیگر چون شعر، داستان و خاطرات نویسی راه هم یولند می‌دهد.

محمد درویدیان، محقق جنگ در گفت‌وگو با سناد خبری هفته کتاب با بیان این مطلب گفت: جوهر جنگ نظامی است و پیش از همه باید به پژوهش در بخش نظامی و تاریخی جنگ پرداخت در حالی که در سال‌های اخیر رویکرد ادبی به جنگ افزایش یافته است.

وی با اشاره به وجود دو دیدگاه درباره جنگ گفت: برخی معتقدند باید ۵۰ تا ۷۵ سال از یک واقعه بگذرد تا تبدیل به تاریخ شود و بر اساسی این دیدگاه هنوز معلوم نیست جنگ ایران و عراق به موضوع تاریخی بدل شده یا خیر؟ در نتیجه تمام آثار موجود درباره تاریخ جنگ ایران نسی هستند.

درویدیان در بخش دیگری از سخنانش نبود یک مجموعه آثار بزرگ درباره تاریخ دفاع مقدس را از مشکلات این حوزه بر شمرد و گفت: تاریخ نگاری بدون حمایت نهادهای چون موسسه تحقیقات جنگ میرتست زیرا مدارک و اسناد در اختیار این مراکز است و کارهای فردی ویزگی‌های لازم آثار پژوهشی در حوزه تاریخ را ندارد. محمد درویدیان در دهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس به خاطر کتاب روند پایان جنگ، رتبه دوم در بخش تحقیق نظامی را از آن خود کرد.

شیرام رجب‌زاده:

آگاهی از هر حوزه‌ای به کار ویراستار می‌آید

بهتر است برای کتابخوان شدن بچه‌ها اینقدر به بچه‌ها نگویم کتاب بخوان. از سوی دیگر هر وقت نام کتاب را به زبان می‌آوریم نباید منظورمان کتاب درسی باشد.

شیرام رجب‌زاده، منتقد ویراستار کتاب‌های کودک و نوجوان با بیان این مطلب گفت: یک ویراستار خوب باید تمام حوزه‌های داستانی‌ها را بشناسد. رجب‌زاده در گفت‌وگو با سناد خبری چهاردهمین دوره هفته کتاب افزود: یک ویراستار کتاب‌های کودک و نوجوان در وهله اول باید یک ویراستار خوب کتاب‌های عمومی باشد، یعنی اگر ویراستار در ویرایش متونی که مخاطب خود را با گروه سنی تعریف نمی‌کنند، ناتوان است؛ نمی‌تواند ویراستار خوبی برای متون کودکان و نوجوانان باشد. از طرفی همواره به کسانی که می‌خواهند ویراستاری بیاموزند می‌گویم که هیچ حوزه‌ای وجود ندارد که اطلاع از آن برای ویراستار ضروری نباشد.

تاسیس انجمن ادبی در هفته کتاب

به مناسبت چهاردهمین هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیران، نمایشگاهی از کتاب‌های خارجی و تخصصی در این دانشگاه برگزار کرد.

به گزارش سناد خبری هفته کتاب این نمایشگاه با همکاری انتشارات نگارستان کتاب آبی در سالن اجتماعات دانشگاه از ۱۷ آبان به مدت یک هفته برپاست. در این نمایشگاه هزار عنوان و بالغ بر هزار و ۵۰۰ جلد کتاب به معرض نمایش و فروش گذاشته می‌شود. همچنین همزمان با برگزاری هفته کتاب، کانون فرهنگی و هنری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیران نخستین جلسه انجمن ادبی این واحد دانشگاهی را برگزار کرد. در این نشست شاعران و نویسندگان با برگزاری نشست هفته کتاب به خویش شرها و داستان‌های خود پرداختند.

استاد در آغاز ترم یک جزوه درسی معرفی می کند و در پایان ترم از همان امتحان می گیرد، بدون در نظر گرفتن کیفیت جزوه ها و میزان اطلاعاتی که به دانشجوی منتقل می شود. مشکل چنین شیوه ای این است که دانشجوی با کتاب بیگانه می شود و کمتر به سراغ کتاب می رود. به نظر می رسد استادان نیز کمتر جرأت می کنند کتاب معرفی کنند و اگر هم چنین خطری بکنند باید فصل هایی را که در امتحان مورد پرسش قرار می گیرد مشخص کنند تا دانشجویان مجبور نشوند کل کتاب را مطالعه کنند. بدون شک عوامل زیادی در این قضیه دخالت دارد، اما مهم این است که نتیجه آن دست نخورده ماندن کتاب ها در قفسه کتابخانه ها است.

جزوه، رفیق نیمه راه کتاب

راه حل های این مشکل را نظارت صحیح روی شیوه تدریس استادان می داند. استادان باید مطابق درجه و جایگاه خود تحت نظارت قرار گیرند. باید میان استادانی که به جای درس دادن، وقت دانشجویان را هدر می دهند و بیگانه نافرمانی وجود داشته باشد. روی معتقد است در حال حاضر این نظارت وجود ندارد و استادانی که در حوزه پژوهش فعالیت نسبت به آنها که هیچ حرکتی نمی کنند، تشویق نمی شوند؛ در دیگر کشورها استاد ابتدای ترم سرفصل درسی خود را اعلام می کند و از طریق

مختلفی نظیر امتحان، تحقیق، کنفرانس و... دانشجویان را آوارا به مطالعه کند. وی به تعداد زیاد کتاب های درسی تألیف و چاپ شده اشاره می کند و منابع مورد نیاز برای مطالعه دانشجویان را کافی می داند، اما مشکل اینجاست که گاهی استادان نیز از پویایی لازم برخوردار نیستند و حتی از کتاب های چاپ شده در حوزه تخصصی خود آگاهی ندارند. در صورتی که استادان باید دانش خود را به روز کنند و جزوه هایشان تغییر کند نه اینکه در طول سال ها همان جزوه را تدریس کنند. حسینی یکی از

مریم حسینی، استاد دانشگاه الزهراء، نقش استاد در ارتقا دادن دانشجویان به جزوه های درسی را پررنگ می داند و می گوید: استاد دانشجویان را تربیت می کند و نمی توانیم دانشجویان را مقصر بدانیم. وی شیوه تدریس و تسلط استاد روی تدریس را عاملی می داند که دانشجویان را آوارا به مطالعه بیشتر و استفاده از کتاب می کند. هر چقدر از دانشجویان توقع داشته باشیم، هماتقدر کار می کنند. حسینی پایین بودن توقع استادان از شاگردان را دلیل پویا نبودن آنها می داند. استاد باید به پهنای

کتابخانه و صنعت

مروری بر وضعیت پایان نامه های دانشجویی

پایان نامه، کتابی که به آخر نمی رسد

راحه فاضلی

هر ساله، دانشجویان زیادی، نتیجه تحقیق و پژوهش خود را در قالب پایان نامه ارائه می دهند تا راهی بخش مرجم کتابخانه ها شود و استفاده از آن محدود شود به مواقعی که سایر دانشجویان برای کنی گرفتن از آنها دست به دامن کتابداران شوند. سوال این است که چرا این پایان نامه ها در قالب کتاب چاپ نمی شوند تا به راحتی در اختیار دیگران قرار گیرد؟ شاید راه پیشرفت در مسیر پژوهش برخی از این دانشجویان از همین مسیر بگذرد!

مسعود اوحدی، استاد دانشکده صدا و سیما، غیر قابل چاپ بودن و کیفیت پایین پایان نامه ها را دلیل تبدیل شدن آنها به کتاب می داند. وی که بیش از ۲۵ سال سابقه تدریس دارد، می گوید: زمان دفاع به دانشجوی خیلی سخت گرفته نمی شود و از میان کسانی که دفاع می کنند، شاید تنها یک مورد پیش باید که از دانشجوی بخواهند یک بار دیگر پایان نامه اش را ارائه کند. وی که خود بارها عضو هیات ژوری بوده، بر این باور است که در بیشتر موارد دانشجویان نمره قبولی دریافت می کنند و از آنجا که ایرادهایی که به او گرفته می شود باعث نمی شود بعدها بیشتر روی پایان نامه کار کنند، محتوای آنها قابل ملاحظه نیست. از طرفی حضور خانواده و آشنایان دانشجوی موجب می شود در جلسات و دفاعیه، حال دانشجوی بیشتر مراعات شود و کمتر پیش می آید که ارائه کننده نمره ۱۲ یا ۱۳ بگیرد.

اوحدی نمره های را که به پایان نامه ها تعلق می گیرد، ملاک درستی برای انتخاب پایان نامه های برتر که قابل چاپ باشند نمی داند؛ مجموعه عوامل پیچیده و بی قاعده ای هنگام نمره دادن در کار است. از طرفی استادان راهنما، هنگامی که هدایت تعداد زیادی دانشجویان را بر عهده می گیرند خیلی فرصت نمی کنند به درستی آنها را هدایت کنند.

موفق کتاب های تخصصی رشته های تلویزیون، تئاتر و عکاسی، تبعیت از الگوهای پیشین را به یک بیماری تشبیه می کند که گریبانگیر پژوهش شده است و تعداد دانشجویان خوب و ممتازی که اثر پژوهشی قابل توجه ارائه می کنند را بسیار کم می داند؛ اما راه حل این مشکل چه می تواند باشد؛ در هر دانشگاه باید تیم های بررسی جداگانه جدای از هیات ژوری تشکیل شود و طی ارزشیابی واقعی آثار برتر جداگانه جدای از هیات ژوری تشکیل شود و طی ارزشیابی واقعی آثار برتر انتخاب شود. به عقیده وی، نظارت مخاطب پایان نامه با کتاب جرح و تعدیل روی پایان نامه ها را می طلبد و لزوماً نباید به همان شکل چاپ شود. اوحدی، انتخاب پایان نامه های برتر را یکی از راه های ایجاد انگیزه در دانشجویان می داند. اما معتقد است این مساله غیرت و همت می طلبد و دانشجویان علم به اینکه از پاداش مادی و معنوی برخوردار نمی شود باید این راه را در پیش بگیرد. برگزیدن آثار برتر و تبدیل آنها به کتاب و عرضه اش اقدام بسیار مهمی است، اما از نظر اوحدی پرسش بزرگ این است که می خواهیم با آنها چه کنیم و چه طور کاربردی شان می کنیم.

اعتماد به ناشر

منصوره باقری، استاد دانشگاه الزهراء، روش برخورد دانشگاه های دیگر کشورها با دانشجویانی که نوشتن پایان نامه را آغاز کرده اند، کاملاً متفاوت می داند و می گوید: در کشورهای دیگر به دانشجوی فرمی داده می شود که در آن از وی پرسیده می شود که مایل است پایان نامه اش چاپ شود یا نه و پس از دفاع، آموزش دانشگاه به او یک گواهی می دهد که تایید می کند پایان نامه ارزش چاپ شدن دارد و به ناشر ارائه می شود. باقری با اشاره به اینکه ما از چنین شیوه ای استفاده نمی کنیم، سمت و سوی ناشران و گروهی کارکردن آنها را مانع بزرگی برای دانشجویان ناآشناس می داند؛ ما به ناشر بی طرف نیاز داریم که پایان نامه دانشجویان را به عنوان افکار دست اول چاپ کند. وی در توضیح اینکه

«فلسوف شیروزی در هند» و «همراه با تحول اجتهاد» و چهار مجلد ترجمهٔ «الفدیر» «مدارس اسلامی هند و جایگاه فرهنگ ایران در آن» و «بیست و سه گفتار» عناوین بخشی از آثار اکبر ثبوت است که در سال‌های مختلف منتشر شده‌اند.

اکبر ثبوت متولد ۱۳۲۲تهران، درس خوانده در دو رشته حقوق و فلسفه دانشگاه تهران است ضمن اینکه در حوزه علمیه نیز تحصیل کرده است. در اولین روز از هفته کتاب که روز کتاب و پندبیاورندگان نامگذاری شد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزهٔ نالیف و ترجمه چهاره‌های درخشان فکر و فرهنگ را مورد تقدیر و تجلیل قرار داد که در میان این گروه نام اکبر ثبوت به عنوان مولف برگزیده به چشم می‌خورد ثبوت که مشاور گروه فلسفه بنیاد دایهٔ تا معارف اسلامی است هم‌اکنون کتاب «شرح شهید اول بر تَهذیب الاصول علامه حلی» را در دست چاپ دارد و کتاب دیگرش تحت عنوان «کنجینه‌دار علم و عرفان» به حسن بصری -زندگی و آثارش- اختصاص دارد که به‌زودی منتشر خواهد شد. ضمن اینکه کتابی در دست ناشر دارد حدوداً در ۲۰۰صفحه در باب شرح احوال «خوئند خراسانی و شاکر دانش».

«فلسوف شیروزی در هند» و «همراه با تحول اجتهاد» و چهار مجلد ترجمهٔ «الفدیر» «مدارس اسلامی هند و جایگاه فرهنگ ایران در آن» و «بیست و سه گفتار» عناوین بخشی از آثار اکبر ثبوت است که در سال‌های مختلف منتشر شده‌اند.

اکبر ثبوت متولد ۱۳۲۲تهران، درس خوانده در دو رشته حقوق و فلسفه دانشگاه تهران است ضمن اینکه در حوزه علمیه نیز تحصیل کرده است. در اولین روز از هفته کتاب که روز کتاب و پندبیاورندگان نامگذاری شد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزهٔ نالیف و ترجمه چهاره‌های درخشان فکر و فرهنگ را مورد تقدیر و تجلیل قرار داد که در میان این گروه نام اکبر ثبوت به عنوان مولف برگزیده به چشم می‌خورد ثبوت که مشاور گروه فلسفه بنیاد دایهٔ تا معارف اسلامی است هم‌اکنون کتاب «شرح شهید اول بر تَهذیب الاصول علامه حلی» را در دست چاپ دارد و کتاب دیگرش تحت عنوان «کنجینه‌دار علم و عرفان» به حسن بصری -زندگی و آثارش- اختصاص دارد که به‌زودی منتشر خواهد شد. ضمن اینکه کتابی در دست ناشر دارد حدوداً در ۲۰۰صفحه در باب شرح احوال «خوئند خراسانی و شاکر دانش».

گفت و گو با اکبر ثبوت ، پژوهنده و مصحح

نصیحت‌های فلسفه را گوش نکرده ایم

سایر محمدی

به هر حال **عده‌ای** به سراغ این آثار رفتند؟

بله، مسلم است. باز از جمله برنامه‌هایی که ما در آن دوره حضور در پاکستان انجام دادیم، خریداری و جمع‌آوری هزاران نسخه‌های خطی فارسی بود برای کتابخانه گنج بخش پاکستان، در طول این شش-هفت سال حدوداً تعداد نسخه‌های خطی کتابخانه گنج بخش را از هشت هزار به چهارده هزار و اندی رساندیم.

نمی‌توانستید این آثار را به ایران منتقل کنید یا نسخه عکسی از آن تهیه کنید تا در دسترس علاقه‌مندان و مصصحان قرار گیرد که در ایران چاپ کنند؟

به دلایل مختلف و متعدد انتقال نسخه‌ها امکان‌پذیر

در مدت حضورتان در کشور پاکستان چه دستاوردی برای فرهنگ و ادب و عرفان فارسی به ارمانان آورده اید؟

در پاکستان من مدیر مرکز تحقیقات فارسی بودم و بیشتر اهتمام من بر این بود که یک سلسله کارهای تحقیقاتی انجام بگیرد و منتشر بشود. ولی اینکه به نام دیگران باشد و من عنوان مدیر تحقیقات را داشته باشم، در آنجا بیشتر وقت من به کار مدیریت در مرکز تحقیقات می‌گذشت. مقالات مفصلی هم نوشتم که به صورت مقدمه‌هایی بر کتاب‌های مختلف چاپ شدند. مثلاً بر کتاب میر سیدعلی همدانی یا جهانگشای خاقان یا تکملة الاسناف یا ترجمه اردوی دیوان حافظ یا ترجمه اردوی یا کاروان حله و کتاب‌های دیگری است که در پاکستان منتشر شده‌اند و من مقدمه‌های مفصلی برای آنها نوشته‌ام و بعضی از این مقدمه‌ها چهل-پنجاه صفحه هستند.

در کتابخانه‌های پاکستان آثار خطی متعددی به زبان فارسی وجود دارند که احتیاج به بررسی و تصحیح و انتشار دارند. شما در این زمینه چه کرده‌اید؟

ما موقعی که در پاکستان بودیم اهتمام زیادی به شناسایی نسخه‌های خطی فارسی وجود داشت و بعد برای تدوین فهرست این نسخه‌های خطی می‌باید کاری صورت می‌گرفت. به همین خاطر مرکز تحقیقات مهم‌ترین برنامه‌اش تعقیب همین هدف بود.

ما در مرکز تحقیقات استاد احمد منزوی را داشتیم و ایشان یک دنیا دانش و تجربه را در خدمت فهرست‌نویسی و معرفی نسخه‌های خطی قرار داده بودند و با همکاری دستیاران زیادی که داشتند فهرست مفصلی تدوین کردند به نام «فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی در پاکستان» که در این کتاب حدود شصت هزار نسخه خطی فارسی در رشته‌های مختلف شناسایی و معرفی شد.

این شصت هزار نسخه‌ای که معرفی شد، اطلاع دارید که چند نسخه در ایران چاپ و منتشر شده‌اند؟ یعنی بعد از معرفی این نسخه‌ها افرادی برای تصحیح و چاپ آن اقدام کردند؟

اینکه چه تعدادی از این آثار در ایران منتشر شده‌اند، نمی‌شود آمار دقیقی به دست داد، به هر حال بسیاری از این آثار هنوز به صورت نسخه‌های خطی در کتابخانه‌های پاکستان مانده‌اند و بسیاری هم هست که متأسفانه در حال از بین رفتن هستند به دلیل عوامل مختلف و متعدد.

می‌شود که بسیاری از علما و اهل فرهنگ و محققان جذب آن مرکز بشوند، برای تحقیق و مطالعه و تالیف. یعنی وجود همه اینها وسیله‌ای است، برای تالیف دربارهٔ آن آثار خطی. تحقیق دربارهٔ آن آثار و جمع شدن اهل قلم و اندیشه گرد یک مرکز فرهنگی ایرانی در کشوری دیگر.

البته تهیه میکروفیلم و عکس از این نسخه‌ها و ارسال آنها به ایران برای استفاده محققان ایرانی بسیار ضروری است و این کار هم در سطح وسیعی انجام شده است.

الان در کشوری مثل پاکستان نفوذ فرهنگ ایران و زبان فارسی چگونه است؟ آیا کرسی‌های زبان فارسی در دانشگاه‌های پاکستان برقرار است؟

تصحیح کتابی از شهید اول

کتابی که از شهید اول در دست تصحیح دارید، در چه مرحله‌ای است و به چه مباحثی اشاره دارد؟

علامه حلی کتابی در علم اصول نوشته به اسم «تهذیب الاصول» این کتاب با همه اختصارش یکی از مهم‌ترین کتاب‌های است که علمای بزرگ ما در علم اصول نوشته‌اند و دو نفر از شاگردان علامه که خواهرزاده‌های او هم هستند، یعنی عمیدی و ضعیبی، اینها هر یک شرحی بر تهذیب الاصول دایی و استاد خود نوشته‌اند. بعد شهید اول که به لحاظ اهمیت دومین فقیه در تاریخ شیعه است، با استفاده از آن دو شرح و افزودن مطالبی از خویش شرحی دیگر بر این کتاب نوشته که تاکنون در دسترس نبوده و به توفیق خدا من در مقام تصحیح و انتشار آن هستم.

نبود، یکی به خاطر اینکه این نسخه‌ها جای پای فرهنگ ما در آن کشور است. به محض اینکه این آثار را به کشور خودمان منتقل کنیم، در واقع جای پای فرهنگ فارسی را در آنجا پاک و محو کرده‌ایم. گذشته از همه اینها این کار برخلاف قانون کشورهاست. یعنی همانطور که ما اجازه نمی‌دهیم، کسی نسخه‌های خطی کتابخانه‌های ما را به هر زبانی که باشد، از مملکت خارج کند طبیعتاً آنها هم اجازه نمی‌دهند. باز نکته دیگر این است که وجود آن نسخه‌ها در آن مرکز موجب این

زمزمه‌های دکارت ما بین غربی‌ها گوش‌های شنوایی پیدا کرد و آنها حرف دکارت را در نفی تفکر تقلیدی، پذیرفتند و پیش رفتند. ولی فریادهای صدرا در نفی تقلید در تفکر و تفکر تقلیدی در میان ما گوش شنوایی پیدا نکرد

متأسفانه با عملکردهای نامناسبی که بوده، می‌شود گفت فرهنگ کشور ما و ادبیات فارسی در پاکستان خیلی لطمه خورده است. من وارد جزئیات نمی‌شوم و نمی‌خواهم موضوع را باز کنم.

در هندوستان گویا وضعیت فرهنگ و زبان فارسی بهتر از دیگر کشورهاست؟

من در پاکستان که بودم، یک مقدار امکانات برای ما فراهم بود که کار کنیم. اما در هندوستان با اینکه زمینه برای کار خیلی بیشتر از پاکستان بود، ولی امکانات وجود نداشت به لحاظ اداری و به لحاظ مالی.

این امکانات را چه کسی باید فراهم می‌کرد؟ این امکانات را ما به عنوان مسئول یک مرکز تحقیقاتی که به آن کشور سفر کردیم، می‌باید از دولت خودمان می‌گرفتم که متأسفانه مقدور نشد.

در هندوستان وضعیت فرهنگی ما چگونه است؟ با توجه به اینکه شاعران فارسی زبان قزاقی در قرون گذشته مقیم آن کشور بودند.

اینکه وضعیت ما خیلی بهتر یا خیلی بدتر است، نمی‌تالم

مراد چیست؟ ولی باید بگویم در هند ما ده‌ها هزار نسخه خطی فارسی داریم که بسیاری از آنها در حال از بین رفتن هستند. تعداد کثیری در دانشگاه در سرتاسر هندوستان کرسی زبان فارسی دارند که به آنها کمک‌های لازم نمی‌شود و از این بابت جای گلاهی فراوان داریم.

بعضی از محققان و استادان ما سال‌ها در کتابخانه‌های هندوستان مشغول کار و تحقیق بوده‌اند و این فعالیت‌ها نشان‌دهنده توجه اهل قلم به آثار و نسخ خطی و میراث فرهنگی ما در دیگر کشورهاست.

با به ضرب‌المثل معروف، تکلف کی دهد این باده ما به مستی ما... من عرض می‌کنم در هندوستان ده‌ها هزار نسخه خطی داریم که با فارسی است یا از کتاب‌هایی است که علمای ما به عربی نوشته‌اند یا از کتاب‌هایی است که به عنوان شرح و تفسیر بر آثار علمای ما نوشته شده و به هر حال همه این آثار جزو میراث فرهنگی ماست و ما باید آنها را پشتیبانیم تا دامنه نفوذ و گسترش فرهنگ خودمان را در کمین کنیم.

به عنوان نمونه این را عرض می‌کنم که وقتی به هند رفتیم دیدیم فیلسوف ماصدرای شیرازی یا آنکه یک فیلسوف شیعی و ایرانی است، چنان جایگاه وسیع و عظیمی در حوزه‌های علمیه هند، حتی حوزه‌های علمیه اهل سنت دارد که برای ما باور کردنی نیست. یعنی در شرایط حدود هفتاد سال پیش که ما هنوز ترجمه پنجاه صفحه از الففار به فارسی نداشتیم، حدود دو هزار صفحه ترجمه استفار به زبان اردو را یکی از علمای بزرگ اهل سنت به قلم می‌آورد و دانشگاه عثمانیه حیدرآباد هند آن را چاپ می‌کند و باز کتاب دیگر ماصدرا که بشرح الهیادیه باشد، علمای هند، نزدیک به هشتاد تعلقیه تک آن نوشتند، تعلقیه‌های توضیحی و بافتقادی.

آقای ثیوت شما با نوشتن کتاب «فیلسوف شیرازی در هند» قصد معرفی او را داشتید؟

من می‌خواستم نشان بدهم که در خلال چند قرن اخیر در هندوستان و در حوزه‌های علمیه هند و مابین علما و حکمت‌شناسان هند، صدرای شیرازی چه جایگاهی داشته است. من خواستم این جایگاه را که برای مردم ما و اهل فرهنگ ما همچنان ناشناخته است، معرفی کنم.

این احساس در برخی از علاقه‌مندان به فلسفه پیداشده که دیگر عصر صدرای شیرازی سپری شده و نیازی به مطالعه آثارش نیست، من می‌خواستم از زبان شما ضرورت بازخوانی این آثار را بشنوم و دلیل غفلت از این فیلسوف را در طی قرون گذشته

کسانی که اینگونه فکر می‌کنند، اگر مقلد اروپاییان هم باشند، باید بدانند که اروپاییان هنوز که هنوز است بخش وسیعی از مطالعه‌اشنان در حوز و حوش آثار ارسطو و افلاطون و سقراط است و به جلوتر که بپیایم در حوز و حوش آثار

دکارت است. دکارت معاصر ماصدراست. به این ترتیب اگر کسی بگوید که چون ماصدرا متعلق به چند قرن پیش است، باید آثارش را بوسید و کنار گذاشت. این حرف نشانه عدم بصیرت گوینده‌اش است. برای اینکه هیچ فیلسوف بزرگی نیست که مانیزا به مطالعه آثارش نداشته باشیم. حالا این فیلسوف چه ایرانی باشد چه اروپایی یا یونانی باشد، متعلق به امروز باشد یا چهارصد سال پیش یا دوهزار و پانصد سال پیش، و این از بدیهیات است. و البته اشتباه نشود که مقصود ما از اینکه مطالعه بر روی آثار صدرا یا هر فیلسوف دیگر ضروری است، قبول درستی آراه آنها و چشمپوشی از نقد آنها و متوقف شدن در مدرسه آنها نیست، نه، هر مکتب فلسفی، اگر به جای گذرگاه توقف‌گاه شود فاجعه به بار می‌آید.

جایگاه ماصدرا به عنوان فیلسوف در میان فلاسفه جهان و فلاسفه مضمشرش کجاست؟

برای این که بدانیم جایگاهی که صدرا به عنوان فیلسوف در میان فیلسوفان دارد کجاست، ابتدا باید به این سوال جواب بدهیم که ما از فلسفه چه می‌خواهیم و شاخه‌های مختلف فلسفه هر کدامشان در حوز و حوش چه موضوعی بحث و قضص می‌کنند؟ و پاسخ این سوالات یک گفت‌وگوی طولانی می‌طلبد که در این فرصت کوتاه نمی‌توان به آن پرداخت. من از همه آنچه در آثار مکتب صدرا در نظرم جالب بوده به یک نکته اشاره می‌کنم که به گمانم جالب باشد. ببینید ماصدرا در دست معاصر دکارت است. یعنی دکارت ده سال بعد از صدرا در گذشته. در عین حال این نکته عبرت‌آموز است که اروپایی‌ها از زمان دکارت به این طرف پناهی مسیر ترفی را در عرصه علم و صنعت طی کردند و ما در جا زدیم. چرا؟ می‌تواند یک دلشنان این باشد که دکارت و ماصدرا هر دو یک وجه مشترک داشتند و آن هم این بود که دکارت علیه تقلید در تفکر و تفکر تقلیدی قیام کرد و خواست یک باب نوی در حکمت و معرفت بگشاید و ماصدرا هم عیناً در این مورد و شاید هم پیشتر از دکارت علیه تقلید در تفکر و تفکر تقلیدی گفت و نوشت. من گمان می‌کنم اگر شما در میان فیلسوفان بزرگ دنیا بگردید خیلی کم می‌توانید فیلسوفی پیدا کنید که به اندازه صدرالدین شیرازی علیه تقلید در تفکر و تفکر تقلیدی موضع‌گیری کرده باشد. آن وقت زمزمه‌های دکارت مابین

می‌خواستم نشان بدهم که در

خلال چند قرن اخیر در

هندوستان و در حوزه‌های

علمیه هند و مابین علما و

حکمت‌شناسان هند، صدرا

شیرازی چه جایگاهی داشته

است

غربی‌ها گوش‌های شنوایی پیدا کرد و آنها حرف دکارت را در نفی تفکر تقلیدی، پذیرفتند و پیش رفتند. ولی فریادهای صدرا در نفی تقلید در تفکر و تفکر تقلیدی در میان ما گوش شنوایی پیدا نکرد و خاموش شد. نتیجه چه شد؟ غربی‌ها با چرایی که از دکارت گرفتند پیش رفتند ولی ما عقب ماندیم.

آیا نتیجه این نبود که مطرح می‌شود از قرن پنجم- ششم تولید اندیشه و تفکر فلسفی در جامعه ما تعطیل شد و ما به تکرار فلسفه قبل می‌پرداختیم؟

تفکر فلسفی را نمی‌شود گفت تعطیل شد. به دلیل این که ما در قرن یازدهم صدرای شیرازی را داریم که از بزرگ‌ترین متفکران و فیلسوفان است. ولی باید به این نکته توجه کرد که فلسفه مادر علم است و باید به این مادر کمک کرد تا در دامانش دیگر علوم پرورش پیدا کنند. ما به فلسفه صدرالدین شیرازی که می‌توانست مادر خیلی از علوم باشد و خیلی از علوم در دامانش پرورش پیدا کنند، نه فقط کمک کردیم بلکه او را در روزگار خودش با انواع و اقسام محنت‌ها و مصائب و گرفتاری‌ها آزر دیدیم و با آوارگی‌های فراوان مواجه بود. بعد از روزگار خودش هم ما دو گونه برخورد کردیم را با آثارش و اندیشه‌هایش می‌بینیم. یکی برخورد کسانی که برخلاف او‌اعا و انداهای او علیه تقلید، فقط بخش‌هایی از حرف‌هایش را تکرار کردند. گروه دیگر بتای کارشان را گذاشتند بر گویند او و تکفیر اندیشه‌اش. در نتیجه آن حاصل نشد و می‌بایست از یک مکتب فلسفی به دست آید حاصل شد و در دامان این مکتب، علمی پرورش نیافت. تفسیر او نیست، تفسیر ماست.

در مورد عارفی چون حسن بصری من مطلبی غیر از آنچه که در تذکره آل‌ولیا، عطار آمده، چیزی نتواندم می‌خواستم این موضوع را روشن کنید که چگونه به آثارش دسترسی پیدا کرده‌اید؟

حسن بصری شخصیت جالبی است از یک طرف پیشوای مفسران عالم اسلام است. بزرگ‌ترین مفسران سنتی که ما در طول تاریخ تشیع داشتیم دو نفرند شیخ طوسی و شیخ طبرسی. یعنی اولین کتاب بزرگ تفسیر که در تاریخ تشیع نوشته شده تاریخ شیخ طوسی است و پس از او هم شیخ تبرسی تفسیر شیخ طوسی را تلهیب کرده است و به صورت مجمع البیان درآورده است. آن وقت شما سراغ شیخ طوسی که برپدید می‌بینید در همان مقدمه تفسیرش کسانی را معرفی می‌کند که به عقیده او در تفسیر، مذهبی و شیوه‌ای ممدوح و محمود یعنی ستوده و پسندیده داشته‌اند و مقدم بر همه آن کسان از عبدالله بن عباس و حسن بصری نام می‌برد. در متن کتاب طوسی و در تفسیر مجمع البیان هم، برای تفسیر آیات قرآن، بیش از هر مفسری به اقوال و روایات این دو تن استناد شده است. این یک گوشه از مقامی است که حسن بصری در صحنه تفسیر قرآن داشته است. از طرف دیگر حسن بصری از فقهای بزرگ تاریخ است. از خطیبان بزرگ جهان اسلام است و در وعظ و خطابه و در القاء تعلیمات اخلاقی نقش بزرگی داشته. هر یک از این موضوعات جداگانه درخور این است که به آن پرداخته شود.

از حسن بصری آیا آثار مکتوبی به جامانده است؟

از حسن بصری اثر مستغلی که بتوان روی آن انگشت گذاشت و یقین داشت که متعلق به او بوده، در دست نیست. ولی نامه‌ها، خطابه‌ها، اقوال و روایاتش در کتاب‌های متفرق به صورت پراکنده و به مقدار زیاد هست و من سعی کردم تا جایی که مقدور است آنها را جمع‌آوری و ترجمه کنم تا نقشی را که این برده در فقه اسلامی در کلام اسلامی در تفسیر و حدیث در اخلاق و ادب و خطابه و رشتنه‌های دیگر داشته روشن شود.

بررسی نقش تصویر و گرافیک در نشست صنعت چاپ

این صفحات را نخوانیم تماشا کنیم

افرا به مسئله نداشتن ارزیابی و کارشناسی کاغذ و مرکب در صنعت چاپ اشاره کرد و گفت: در ارزیابی نقش کاغذ در صنعت چاپ باید مسائلی در نظر گرفته شود. افرا گفت: وزن پایه صفحات کاغذ، پیکرواشی ضخامت، جهت داری کاغذ و دلیل استفاده از راه یا راه کاغذ، دورویی کاغذ و تخیل کاغذ از یک سو.

افرا در مورد کاغذ مطرح کرد در سری دیگر مکانیکی کاغذ مانند تحمل نشر های کاغذ مطرح هستند. افرا درباره نقش این موارد در صنعت چاپ اشاره کرد و گفت: با رعایت نکات کوچکی می توانیم کیفیت بالایی را در کتاب های خود مشاهده کنیم که این کیفیت هم در ظاهر هم در ماندگاری کتاب مشاهده می شود. افرا به سستی بودن چاپ و توجه نداشتن به مسائل کارشناسی اشاره کرد که به نظر می رسد این روزها با توجه به پیشرفت صنعت چاپ باید بیشتر به این نکات توجه شود.

افرا گفت: اگر مایک مدل کاربری کاغذ را ایجاد کنیم می توانیم به یک شناخت از کاغذ برسیم. این مشکلات را مرفع کنیم و شناسنامه دار کردن کاغذهای می توان گامی برای حل این مشکلات برداشت.

افرا در بخش دیگر به حمل و نقل، خرید و ابزار کردن کاغذ اشاره کرد و گفت: با توجه به شرایطی که در حال حاضر شناخته شده است با رعایت کردن عواملی مانند مای مناسب، رطوبت و شرایط استاندارد کاغذ می توانیم عوامل تحمل کیفیت کاغذ را مرفع کنیم.

در ریشه یابی عیوب کارهای چاپی باید توجه موارد ساده ای باشیم که یکی از آنها استفاده از کاغذ مناسب در دستگاه چاپ است که باید مورد توجه قرار داده شود.

آسیب شناسی صنعت چاپ و نشر

یکی از بخش های که در حوزه کتاب می گنجد مسئله چاپ کتاب است. شاید بخشی که بیشتر سخت افزار حوزه کتاب را تشکیل می دهد.

در چهاردهمین دوره هفته کتاب ایران اولین بار سلسله

کارهای گرافیکی به درستی انجام شده باشد ما شاهد کتابی ناموفق خواهیم بود.

عرب یا با اشاره به یکی از راه های افزایش کیفیت کتاب گفت: در حال حاضر امکانات خوبی در بخش فنی کتاب داریم هر چند این مسئله به طور کامل و گسترده نیست اما در حال حاضر اگر نظارت کلی بر روی مراحل مختلف نشر کتاب داشته باشیم از نقطه تا لیب تا آخرین مرحله باید یک تیم و گروه با شناخت بر روی کلیه مراحل مختلف چاپ وجود داشته باشد که با داشتن این نظارت کلی می توانیم کیفیت کتاب ها را بالا ببریم.

فرامرز عرب نیا گفت: علم نظارت باعث هدر رفتن زمان و هزینه در موارد مختلفی می شود و متأسفانه در حال حاضر که یک سیستم نظارتی مبتنی بر شناخت مراحل مختلف چاپ وجود ندارد ما با افت کیفیت و بالا رفتن هزینه ها مواجه هستیم که می توان با داشتن یک ناظر این مشکلات را حل کرد.

کاغذ متناسب با دستگاه چاپ

الیاس افرا هم در این نشست درباره نقش کاغذ صحبت کرد. افرا گفت: هر تولیدی با به ملرومانی دارد و چاپ هم به عنوان یک فرصت با داشتن ملرومانی همراه است که کاغذ و مقوا از یک سو و ماشین آلات چاپ از سوی دیگر بهترین ملرومانی چاپ هستند.

متأسفانه نگاه کلی بر روی بخش تولید کتاب نداریم و نویسندگان، عکاسان، گرافیست و سایر دست اندرکاران نشر کتاب، متفک آن هم فعالیت می کنند و بیشتر است یک نگاه کلی به پروسه تولید کتاب وجود داشته باشد

به مناسبت چهاردهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران سلسله نشست های تخصصی در حوزه صنعت چاپ و نشر و صنایع وابسته آن برگزار شد. در پنجمین روز هفته کتاب یکی از برنامه ها برای دومین نشست تخصصی صنعت چاپ بود. نشست صنعت چاپ با همکاری دفتر چاپ و نشر وزارت ارشاد در سرای اهل قلم هفته کتاب برگزار شد.

این نشست که با حضور الیاس افرا مدرس دانشگاه و متخصصی کاغذ، فرامرز عرب نیا گرافیست و مدرس دانشگاه و مترجم زاده استاد دانشگاه برگزار شد به مسائل حوزه صنعت چاپ کتاب پرداخت.

این نشست که دومین نشست سه روزه بررسی مسائل صنعت چاپ و صنایع وابسته آن بوده به بررسی نقش عکس در چاپ کتاب و تاثیرات عکس کتاب و علاوه بر این نقش گرافیک در چاپ کتاب در طول فرآیند تولید کتاب و همچنین بررسی نقش کاغذ در تولید کتاب و هماهنگی نوع کاغذها با دستگاه های چاپ پرداخت.

این نشست با حضور اساتید و دانشجویان رشته های مختلف مرتبط با چاپ از جمله گرافیک، عکاسی و... برگزار شد و در پایان نشست هم جلسه پرسش و پاسخی درباره موضوعات مطرح شده میان سخنرانان و شرکت کنندگان در جلسه انجام شد.

در دومین روز نشست های سه روزه صنعت چاپ الیاس افرا دارای دکتری تخصصی بخش کاغذ در حوزه نقش کاغذ در تولید کتاب صحبت کرد و فرامرز عرب نیا به حوزه گرافیک کتاب و مترجم زاده به مساله نقش عکس در کتاب و تاثیر آن پرداخت.

عکس و معنا

مترجم زاده درباره نقش عکس در کتاب گفت: عکس چند کاربرد دارد. تشخیص ظاهری یک موضوع از موضوع دیگر، اطلاع رسانی و اثر هنری سه کاربردی است که عکس در کتاب ایفا می کند. در بخش تشخیص ظاهری مساله کیفیت به صورت چندان مهم مطرح نیست اما در مورد اطلاع رسانی بحث کیفیت اهمیت بیشتری بنیادی کند چرا که باید از اطلاعات نتیجه گرفت. در نقش اثر هنری این مشکل وجود دارد که تفاوتی بین اصل موضوع و نسخه های تکثیر شده وجود ندارد و بحث اصل و کپی که عکس به خاطر خاصیت تکثیر پذیری مطرح می شود در این موضوع که کپی دیگر هاله تکرار ناپذیری را می شکند که خود به نوعی ارزش محسوب می شود. در حال حاضر شاهد هستیم که عکس جایگاه مدرنش را از دست داده است و عکس در بافت فرهنگی معنا می شود و با توجه به مشکلات چاپ می بینیم که تصویر چنان تغییراتی می شود. مترجم زاده در این جلسه به مقایسه عکس ها بین کتاب های عکس چاپ شده در کاغذ های متفاوت پرداخت. مترجم زاده بیان مقایسه به این نکته اشاره کرد که عوامل مختلف چاپ از جمله نوع کاغذ و شیوه چاپ عکس از جمله رنگ های مختلف چاپ باعث تغییر در تاثیر عکس ها را می بخشد.

مترجم زاده گفت: متأسفانه جامعه ما توقع کمی از عکس دارد و متن را از عکس جدا می کند در حالی که عکس خود نوعی متن است و باید توجه داشت باید با احتیاط برخورد کنیم و از هر عکسی برای کتاب باید استفاده کنیم.

نظرات کلی بر مراحل چاپ

فرامرز عرب نیا گرافیست یکی دیگر از سخنرانان این نشست بود که درباره ارتباط گرافیک و چاپ کتاب صحبت کرد و این مساله را از دو بعد بررسی کرد. فرادوم گفت: اختصاص گرافیک به بخش چاپ برای بهتر نشان دادن مفهوم کتاب توسط هنر گرافیک یکی از این ابعاد است که شامل ساختار کلی کتاب می شود که با نگاه مخاطب باید فرم مناسب آن تهیه شود. در قسمت دوم یک گرافیست باید علاوه بر اطلاع رسانی به یک ساختار مناسب اثر هنری دست پیدا کند.

عرب نیا به این نکته اشاره کرد که اگر قرار است کتابی با مخاطب ارتباط برقرار کند باید توجه کرد که از چه راه های باید استفاده شود.

عرب نیا افزود و در این مرحله در کشور ما متأسفانه نگاه کلی بر روی بخش تولید کتاب نداریم و نویسندگان، عکاسان، گرافیست و سایر دست اندرکاران نشر کتاب، متفک از هم فعالیت می کنند و بهتر است یک نگاه کلی به پروسه تولید کتاب وجود داشته باشد.

عرب نیا گفت: اگر در پروسه تولید کتاب توانیم از یک نگاه درست استفاده کنیم حتی اگر مراحل قبل از انتشار مانند محتوا و

یکی از مشکلات جدی حوزه چاپ کتاب به بخش بعد از چاپ برمی‌گردد. نبود دستگاه‌های مدرن و ماشین‌آلات فرسوده بخش صحافی تا امروز آسیب جدی به این حوزه وارد کرده است

نشست‌هایی برای بررسی مسائل صنعت چاپ تشکیل شده‌این نشست‌سوه روز که امروز سومین روز آن برگزار می‌شود، به بررسی مسائل حوزه چاپ کتاب می‌پردازد که شاید کمتر به آنها توجه شده‌است.

جلال ذکایی مدیرکل دفتر چاپ و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره مسائل حوزه چاپ در کشور در گفت‌وگویی به بررسی کوزه‌های از مسائل حوزه چاپ می‌پردازد.

کتاب ۲۰/صنعت چاپ
براساس آمارهای موجود گردش فعالیت‌های چاپی در عرصه بین‌المللی ۲۰ تا ۳۰ درصد گردش‌های صنعت چاپ در دنیا مربوط به چاپ کتاب است و باقی‌آمار به چاپ در حوزه تجاری و تبلیغات برمی‌گردد که طبیعتاًبخش سسته‌بندی هم در این حوزه می‌گنجد.

ذکایی بااشاره به این آمار می‌افزاید:ا توجه به آمار بین‌المللی متوجه می‌شویم که تمرکز صنعت چاپ بر روی بخش غیر کتاب متمرکز شده است و از سوی دیگر وجود رسانه‌های قدرتمند دیگر همانند اینترنت و به ویژه کانپخانه‌های دیجیتال نشان می‌دهد نقش چاپ در کتاب روز به روز به سمت کاهش می‌رود.

دستگاه‌های فرسوده

ذکایی درباره مشکلات حوزه چاپ کتاب گفت: یکی از مشکلات جدی حوزه چاپ کتاب به بخش بعد از چاپ برمی‌گردد. نبود دستگاه‌های مدرن و ماشین‌آلات فرسوده بخش

بسیاری از امکانات، سرمایه‌ها و نیروهای انسانی ما بلنده است. ذکایی یکی دیگر از مشکلات حوزه چاپ را عدم وجود ادبیات مشترک مسائل فنی بین ناشران وبخش فنی چاپ دانست وگفت:ناشنشن ادبیات و فهم مشترک بدین معناست که بسیاری از ناشران ما از ابتدایی‌ترین اطلاعات مربوط به چاپ به ویژه مسائل فنی آن بی‌بهره‌اند.

آموزش

ذکایی درباره هموار کردن مشکلات چاپ کتاب از جمله بخش آموزش گفت: ما برنامه‌های مختلفی در حوزه آموزش بخش چاپ داریم. دانشگاه جامع علمی کاربردی مرکز شماره ۵ دوره کارانه‌ی و کارشناسی چاپ و نشر را به همراه آموزش‌های دیگر برگزار می‌کند.

ذکایی افزود: در صدد هشتمین دوره‌های کوتاه مدتی در زمینه‌های مورد توجه چاپ را برگزار کنیم همچنین کمک به راه‌اندازی هنرستان‌های غیرانتفاعی چاپ در سراسر کشور از اولویت‌های جدی دفتر امور چاپ و نشر است.

حمایت از کتاب‌های آموزشی وایان‌نامه‌های مرتبط باحوزه چاپ یکی دیگر از فعالیت‌های دفتر امور چاپ و نشر بود که جلال ذکایی به آن اشاره کرد.

ذکایی درباره سلسله نشست‌های بررسی صنعت چاپ در هفته کتاب گفت: نشست دوم به بحث مشکلات چاپ کتاب می‌پردازد.

ذکایی گفت:یکی از معضلات چاپ کتاب بخش فنی است که باید گفت کتاب نیاز به مواد اولیه دارد واز جمله این مواد کاغذ، مقوا و مرکب است.

آسپب شناسی صنعت چاپ

مدیر کل دفتر امور چاپ و نشر وزارت ارشاد گفت: مشکلات انتشار در دو بخش پیش و پس از چاپ بررسی می‌شود که این نشست بر روی مشکلات فنی چاپ کتاب در ایران تمرکز دارد و در این نشست علاوه بر بررسی موضوعات، موافقت کشور ما با سایر کشورها مقایسه می‌شود.

بررسی مسائل صنعت چاپ در طول سال

ذکایی درباره اثرات این نشست هاگفت: این مساله باید در یک پورسه بلندمدت مورد ارزیابی قرار گیرد و ما هم انتظار نتایج

زود یازده‌ها را داریم و این نشست‌ها بیشتر به منزله آسپب شناسی و یافتن راهکارهای مناسب برای توسعه فرهنگ مکتوب به ویژه بخش فنی برگزار می‌شود.

ذکایی در مورد ادامه دادن این نشست‌ها در طول سال گفت: علاوه بر نشست‌های هفته کتاب، این نشست‌ها در ماه‌های آینده هم در برنامه کاری ما قرار دارد و مسائل مختلف حوزه چاپ را مورد بررسی قرار می‌دهد که یکی از خوبی‌های این مسائل انتشار مباحث مطرح شده به صورت کتاب و فرج در مجلات تخصصی خواهد بود.

در شادمانی انتشاران دانشنامه کلید دانش

کلید گنج در دست بچه‌ها

مهدی الماسی

اگر چه هر حرکت کوچک فرهنگی با خود مایه‌ای از خوشحالی و روح جلاطل را بار گامی اولقات نمی‌تواند نمی‌شود خوشحالی خود را پنهان کرد. سخنان درونی چنین‌انسانی می‌آورد که آدمی دوست دارد دیگران را نیز بر سر سفرهٔ مزبور خود بشناند. چون خنده‌ای که بر لب می‌شکند یا سماعی که در تن عارف مجذوب می‌دود ویژه آنکه بر رخ ما و تلاش‌ها و بی‌گیری‌های مداوم و طاقت‌فرسای گروهی شائق آگاه باشد و بداند که چه می‌له خون دل بر پای تپلی فرهنگی - با هزاران امید - ریخته‌اند تاگلی به بار آید و باغی بیارید، آن هم در زمانهٔ پرشایی که در آمدگان سران دارند که زود غیبت خود بر سر دوشم و هواروش‌ها را نیز به بیخ نهند. باری عرض از این مختصر در میان نهادن همین حدیث است. نگارش نوشتار دانشنامه و بارنامه‌المعرف برای کودکان و نوجوانان در پنجاه سال اخیر جزو عده‌های جدی برخی از نویسندگان و ناشران بوده است که تلاش‌ها و تکلیف‌های را نیزه دنبال داشته است. حاصل این تلاش‌ها در محور قدرتی است. روزگاری گروهی از مترجمان، ترجمه یکی از فرهنگنامه‌های معروف کودکتکه آمریکایی و انگلیسی راوجه ممت خود قرار دادند و زمانی تألیف فرهنگنامه‌ای مفصل که هنوز به انجام خود نرسیده است در دستور کار قرار گرفت.

در این میان و به سیاق‌های متفاوت فرهنگنامه‌های تألیف و با توجه شد در فرهنگنامه‌های ترجمه‌ای، فقدان اطلاعات مربوط به دینا و ایران همواره مایهٔ رنج و عذقه مترجمان و ناشران بود و نبود برخی از مترجمان و ناشران بافزون بخش‌هایی به این فرهنگنامه‌ها در صدد جبران نقایص بر آمدند و مداخلی مربوط به تمدن اسلام و ایران را بر آنها افزودند. اما این افزوده‌ها در بسیاری از موارد به وصله‌های نجیب نمی‌مانست و در کنار دیگر جبران‌نشی آن فرهنگنامه هم‌زبانی نشاند. آن افزوده‌ها به رغم جبران‌نشی از نقیصه این فرهنگنامه‌ها که مخاطبان ایرانی، دانش و از غیرت و همت نویسنده یا ناشر در توجه و ارجح‌گذاری به فرهنگ ایرانی، جنکیت داشت همچنانکه گفتیم در شکل و قالب و سازمان اثر، بیانشان نمی‌نمود و در کلیت فرهنگنامه جایگزینی مناسب نمی‌یافت و با استخراش آن در آنچه نمی‌شد؛ اینکه هم از منظر جهانی نگری و هم جای و جایگاه خود را فراموش نکنی و این نقولات یعنی، جهان، علم و ایران را در ترکیب سامان و نتیجه به زبان و بیانی مناسب نوجوان بیاری یا نه؛ تا کودک و نوجوان این دبار کهن که زادگاه حکمت نور است - سهم خود و موشم‌زاد در باروری دانش و پیش‌نشری در یازده جهان را با ذرک درست از موقعیت و جایگاه تاریخی و جغرافیایی‌اش از دوران کهن تا به امروز ببیند.

بی تردید گردآوردن این همه در سازمان یک فرهنگنامه دولتی جمع‌وجور، هوشمندی و ذرکت و معیوبت و تجربه و عشق فراوان می‌دهد. دانشنامه کلید دانش که با ناسی از نام کتاب مفاتیح العلوم خوارزمی و به یاد سیماس از او چنین نامی یافته و بر همین بار، یعنی باز تولید و تقنین اثر در فضایی کاملاً ایرانی و ملی شکل گرفته است.

این دانشنامه ترجمه و بازپرداخت دایره‌المعارف کینگ فیشر (مخصوص کودکان) است که انتخاب مداخل ترجمه‌ای آن به هوشمندی صورت گرفته و با مطالب و محتوای تألیفی مربوط به تاریخ و فرهنگ و تمدن ایرانی در آمیخته است. گذشته از این‌افزوده‌های تألیفی که نقد و تحلیل کیفیت و کمیت محتوایی آنها فرست و جای دیگری می‌طلبد، صفحه‌آزایی، تصویرگری و به طور کلی گرافیک این دانشنامه مثال زدن است. نکته‌ای که اغلب در موارد مشابه از سوی ناشران یا تولیدکنندگان چنین آثاری مورد بی‌توجهی واقع می‌شود و همین بی‌توجهی به ذوق و سلیقه مخاطب ایرانی تبعات ناخوشایندی هم برای اثر و هم برای مخاطب به بار می‌آورد. البته از این‌رویداد کردن دانشنامه تنها به شکل و گرافیک اثر محدود نشده است بلکه با افزودن مداخل مناسب به دانشنامه - که یکی خنده‌ای به روشی علمی دانشنامه وارد آورد - در سازمان معنوی آن نیز اتفاق افتاده است. چنانکه اگر در مدخلی از برج اقل سخن به میان آمده، برج میلاد تهران فراموش نشده است و اگر در جایی از بنه‌وتن نامی هست، سخن و تصویری نیز از خواننده نامی او ان محمدرضا شحران و جوداد و بسیاری طرفای و ذقایی دیگر که مجال برای ذکرشان نیست. البته این همه نکته‌برواری که ظرفی به این پله که می‌تواند جای پای مناسب و محکمی برای برداشتن قدم‌های بعدی در طرح‌های بزرگ‌تر و مهم‌تر و آینده‌نگران‌تر باشد از فکر و مشاوریه و ذم و هنر بسیاری گسبان عبود گرفته شده است. نویسندگان، مترجمان، تصویرگران و مشاوران و ویراستاران، که هر کدام صاحب تجربه‌های فراوان در عرصه نگارش برای کودکان و نوجوانان بوده‌اند. (که نام همگی در سرآغاز دانشنامه آمده است.)

وزارتخانه کتاب و فرهنگ

دوره‌نامه کتاب و فرهنگ

جمهوری اسلامی ایران

مریم سعود

آمار دقیقی از تعداد دانشجویان دانشگاه‌های ایران وجود ندارد اما این تعداد هر چند که باشد نمی‌توان منکر تاثیر گسترده آن بر تغییرات یا بهبود ساختار اداری، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی شد. از میان دانشجویان، اقبال مختلف اجتماعی از نظریه پردازان تا مدیران حکومتی در سطوح مختلف، دبیران و معلمان سر بر می آورند تا باورها، اندیشه‌ها و داشته‌های فرهنگی خود را به نسل بعد انتقال دهند. همین موارد ضرورت آموزش، بازرینی و تقویت لایحه‌های فرهنگی را به این فشر جامعه دیکته می‌کند. در این میان، جهاد دانشگاهی به عنوان یکی از مراکز

برنامه‌های خود داشته‌ام و این روند را تاکنون ادامه داده‌ام. بابایی درباره برنامه‌های خاص این واحد برای هفته کتاب اظهار می‌کند: در روزهای ۲۱ و ۲۲ آبان جلسات نقد و بررسی سه کتاب داستان (رامادی)، «چنین گفت زرتشت»، «تالیق از آن خود» برگزار شد و دانشجویان همراه استادان دانشگاه و صاحب‌نظران عرصه کتاب و نقد آن در زمینه این آثار تبادل نظر کردند.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم در زمینه چگونگی برگزاری این نشست اضافه می‌کند: چنانچه چند کتاب از یک نویسنده مورد توجه قرار گیرد، در نهایت در قالب برنامه بررسی مجموعه آثار از وی دعوت می‌شود تا در

جلسات ما حاضر شود که البته این مساله اتفاق بیفتاده است. وی نشست‌های تخصصی نقد و بررسی شگفتی‌های نهج البلاغه، قدرت سیاسی از دید امام علی(ع)، سیر غزل در شعر فارسی، محمد(ص)، پیامبری برای همیشه، تاریخ اسلام، از خرمشهر تا خونین شهر و... را از جمله جلساتی معرفی می‌کند که زیر نظر کانون کتاب و کتابخانه واحد تربیت معلم جهاد دانشگاهی تشکیل شده‌اند.

بابایی در پاسخ به میزان استقبال دانشجویان و سطح علمی نقد آثار می‌گوید: این کارگاه‌ها با حضور استادان دانشگاهی و کسانی که خود نیز در تالیف و نگارش آثار علمی و ادبی فعالیت دارند برگزار می‌شود. از سوی دیگر، به عنوان مثال کارگاه نقد «مطهری، احیایگر راستین عصر جدید» ۶ جلسه متوالی به طول انجامید.

همین موضوع نشان دهنده میزان استقبال دانشجویان و کثرت موضوع انتخاب شده برای این جلسه‌هاست.

بر اساس نیاز سنجی‌های انجام شده، دریافتیم توجه دانشجویان بیشتر روی کتاب‌هایی با موضوعات ادبیات دین و روان‌شناسی متمرکز است؛ بنابراین با سازمان‌هایی مکاتبه شد تا کتاب‌هایی در این حوزه‌ها تهیه شود

برنامه‌های جهاد دانشگاهی تربیت معلم در هفته کتاب اعلام شد

معلمان فردا همنشین کتاب‌های امروز

به گفته معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم ۳۶ کارگاه تخصصی نقد آثار در نیمه اول سال ۸۵ تشکیل شده‌است و تا پایان سال ۳۰ نشست دیگر نیز برگزار می‌شود. نشست‌های ادبی و برگزاری جلسات نقد و نقد کتاب در صورتی به پایزه می‌نمرد که بتوان بعد علمی انعقاد و نقد کارشناسانه ادبی را تقویت کرد. مسلماً است این مهم در صورتی امکان پذیر است که خیلی در زمان یا کار اجرائی و علمی کار رخ ندهد.

از سوی دیگر، باید ابزاری برای اطلاع‌رسانی وسیع‌تر به دیگران نیز تدارک دید؛ با این تدبیر، شرایط مناسبی برای ماندگاری و ثبت فراغم آورده می‌شود.

جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم برای رسیدن به این الزامات، به انتشار ویژه‌نامه‌های تخصصی در حوزه کتاب‌شناسی و کتابخوانی اقدام کرده‌است. حمیدرضا بابایی می‌گوید: ما برای تمامی کارگاه‌های تخصصی برگزار شده، ویژه‌نامه‌ای می‌دهیم و در آنها انواع کتاب‌های نقد شده را همراه مباحث مطرح در بالای آن آثار که ممکن است در منابع مختلف، از طرف شخصیت‌های گوناگون حتی در سطح بین‌المللی عنوان شده باشد، در قالب یک مجموعه جمع‌آوری می‌کنیم.

وی با انتقاد از کمبود بودجه‌های تخصصی یافته برای فعالیت‌های فرهنگی، این موضوع را مانع بزرگی در اجرا شدن بسیاری از ایده‌ها و برنامه‌های خلاقانه و کاربردی در عرصه فرهنگساز عمومی می‌داند.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم از انتشار ویژه‌نامه تخصصی آشنایی با کتابخانه‌های بزرگ ایران و جهان خبر می‌دهد و می‌افزاید: یکی از مهم‌ترین اهدافی که در قالب این ویژه‌نامه دنبال می‌شود، رسیدن به سطحی از پژوهش و دانش میان دانشجویان است تا با استفاده از منابع کتابخانه‌ای از امکانات آن مراکز آشنا شوند.

بابایی ویژه‌نامه تخصصی آشنایی با سایت‌های اینترنتی و کتابخانه‌های مجازی را به عنوان یکی دیگر از اقدامات موثر این واحد بیان می‌کند و می‌افزاید: برای آشنایی دانشجویان با نشریات تخصصی عرصه کتاب در ایران و جهان نیز ویژه‌نامه‌ای تهیه کرده‌ام که آخرین اطلاعات مربوط به رسانه‌های مکتوب فعال در حوزه کتاب به تفکیک موضوعات کاری در آن گردآوری شده‌است.

کتاب «در آینه اندیشه‌ها» نام ویژه‌نامه دیگری است که طی هفته کتاب از سوی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم به چاپ می‌رسد. در آن چهره‌های پرتاوانی که در عرصه کتاب فعالیت داشته‌اند یا برگزیدگان سال کتاب بوده‌اند معرفی خواهند شد.

به علاوه جملات و متن‌های کوتاه که اندیشمندان ایران و جهان درباره کتاب و مطالعه داشته‌اند نیز در این مجموعه به چاپ خواهد رسید.

تقدیر از مترجمان و مولفان دانشگاهی در سطح استان و دانشجویان از دیگر مواردی بود که برگزاری آن مدنظر مسئولان جهاد دانشگاهی تربیت معلم قرار داشت. اما متأسفانه به مرحله اجرا نرسید.

معاون فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم دلیل این موضوع را کمبود بودجه عنوان می‌کند و می‌افزاید: تقدیر از مولفان و مترجمان دانشگاهی کار زینا و الگوی برای ادامه این روند به دست می‌داد. اما اگر بخواهیم از استادی که تمام زندگی خود را وقف علم و دانش کرده‌است، تقدیر کنیم باید هزینه خوبی نیز اختصاص دهیم. متأسفانه بیشتر واحدهای جهاد دانشگاهی با این مشکل روبه‌رو هستند.

کتابخوان‌های دانشگاه تربیت معلم معرفی می‌شوند

مدیر روابط عمومی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم گفت: مراسم تقدیر از فعالان عرصه کتاب و کتابخوانی در سه حوزه دانشجویی، کارکنان و استادان طی هفته کتاب برگزار

خواهد شد.

امیر سعادت روشن افزود: این مراسم که با همکاری کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت معلم تهران اجرامی شود، تا پایان هفته در این دانشگاه به مرحله انتخاب چهره‌های فعال در حوزه کتاب و کتابخوانی و معرفی آنان می‌رسد. وی درباره معیار انتخاب برگزیدگان کتابخوانی اظهار کرد: متأسفانه ما در سطح کشور یک معیار مناسب و تأیید شده‌ای برای سنجش تعداد کتاب‌ناریم؛ بنابراین تصمیم بر آن شد این انتخاب براساس تعداد کتاب‌هایی که هر فرد طی سال از کتابخانه مرکزی دانشگاه ارائه کرده است صورت گیرد. ثبت نام رایگان و ارائه خدمات ویژه کتابخانه‌ای، از دیگر برنامه‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت معلم تهران تا پایان هفته کتاب است.

سعادت روشن با اشاره به بازدید دانشجویان و اساتاد دانشگاه تربیت معلم از کتابخانه ملی و موزه اسناد جمهوری اسلامی ایران اضافه کرد: ۳۰ نفر از دانشجویان و اساتاد دانشگاه‌های غرب استان تهران ضمن بازدید از کتابخانه ملی باسقت‌های مختلف، سالن‌ها، امکانات، منابع و مراجع آشنا شدند.

وی ادامه داد: آشنایی با اصطلاحات تخصصی کتابداری،

معاون فرهنگی جهاددانشگاهی واحد تربیت معلم : ۳۶ کارگاه تخصصی نقد آثار در نیمه اول سال ۸۵ تشکیل شده است و تا پایان سال ۳۰ نشست دیگر نیز برگزار می‌شود

مراحل دریافت شابک، شابا و فیبا و اطلاع یافتن از مزایای هر کدام سبب می‌شود تا مراجعان برای ثبت آثار تالیفی خود در آینده با مراحل مختلف کار آشنا شوند.

سپیدار کتابخوانی و دنیای الکترونیک از دیگر برنامه‌هایی بود که در کانون کتاب و کتابخوانی معاونت فرهنگی و جهاددانشگاهی واحد تربیت معلم برگزار شد که در آن کارشناسان و حاضران نقایب دنیای سنتی و مدرن و چگونگی حضور کتاب در این دو عرصه و مقالات فرهنگی مرتبط با آن را بررسی کردند.

به گفته سعادت روشن، نشست تخصصی آشنایی با سایت‌های اینترنتی و کتابخانه‌های مجازی به دلیل تراکم برنامه‌ها و فرصت کم به پس از هفته کتاب موکول شده است.

مدیر روابط عمومی جهاددانشگاهی واحد تربیت معلم تهران خیر از برپایی نمایشگاه کتاب در این دانشگاه داد و اضافه کرد: از روز شنبه تا پایان هفته کتاب بیش از دو هزار عنوان کتاب در رشته‌های ادبیات علوم انسانی و علوم پایه در معرض نمایش و فروش گذاشته شده است.

سعادت روشن، با اشاره به اهدای بیش از یکصد جلد کتاب به دانشجویان فعال و برگزیده دانشگاه در زمینه فرهنگی افزود: براساس نیازسنجی‌های انجام شده، در ریاضیم توجه دانشجویان بیشتر روی کتاب‌هایی با موضوعات ادبیات، دین و روان‌شناسی متمرکز است؛ بنابراین با سازمان‌هایی مکاتبه شد تا کتاب‌هایی در این حوزه‌ها تهیه شود تا به علاقه‌مندان و برگزیدگان فرهنگی اهدای کنیم.

وی در پایان، از برگزاری دو مسابقه سراسری کتابخوانی خیر داد که طی ماه‌های آینده و پس از طی مراحل لازم به مرحله اجرا در خواهد آمد.

ساماندهی لوح‌های فشرده در حوزه دین ضرورت دارد

چشم‌انداز قاعده‌مند نرم افزارهای اسلامی

حجت‌الاسلام سیداحمد سجادی

تولید نرم‌افزارهای علوم اسلامی در کشور عزیزمان ایران از دهه ۶۰ آغاز شد. در آن ایام عده‌ای از دانشجویان با ارائه قرآن به رایانه توانستند کتابی را از این کتاب آسمانی استخراج کنند که تا آن زمان از دید مفسران و آگاهان به علوم قرآنی مغفول مانده بود. هر چند آن داستنی‌ها هم اکنون با توسعه فناوری اطلاعات از ابتدایی‌ترین معلومات قرآنی است ولی در آن موفقیت دستیابی به چنین مطالبی باعث شگفتی همگان شد.

امروزه ما شاهد آن هستیم که نرم‌افزارهای بسیار غنی و زیبایی در جهان اسلام عرضه می‌شود و هر روز شاهدیم کتاب‌های دیجیتال روزه گسترش است ولی نباید از چشم‌انداز آینده غافل ماند. رهبر معظم انقلاب با ارائه سندی، چشم‌انداز بیست‌ساله نظام را برای همگان مشخص فرمودند که باید همگان تا سال ۱۳۲۴ هجری شمسی به این افق دست یابند ولی مسئولان و دست‌اندرکاران تولید نرم‌افزار خصوصا نرم‌افزارهای اسلامی و علوم دینی سندی برای چشم‌انداز نرم‌افزاری کشور در بیست‌ساله آینده ارائه نکرده‌اند که باعث بی‌تعمرب و ناسف است.

جیران گذشته حاصل نمی‌گردد مگر با حمایت همه‌جانبه مسئولین امر. آنان که بودجه لازم را در اختیار دارند، به مناسبت هفته کتاب مشکلاتی که از موانع اصلی تدوین چشم‌انداز بیست‌ساله تولید نرم‌افزارهای اسلامی است را برمی‌شماریم به آن امید که هر چه سریع‌تر و با همت مسئولان امر برطرف شوند. بایستی از تولیدکنندگان نرم‌افزار حمایت‌های مادی و معنوی شود، قوانین استفاده از نرم‌افزار بایستی وضع و اجرا گردد که تکلیف تولیدکننده و مصرف‌کننده مشخص گردد.

ما در ابتدایی‌ترین اصول استفاده از نرم‌افزار مانده‌ایم به طور مثال آیا تولیدکننده باید بر روی نرم‌افزارهای خود قفل بگذارد؟ آیا مصرف‌کننده حق دارد قفل او را بشکند؟ و یا نرم‌افزارهای خود را از دست شکستگان قفل تهیه کند؟

در این میان تکلیف سرمایه‌گذارانی که ده‌ها میلیون بودجه مصرف می‌کنند تا نرم‌افزاری را تولید نمایند، و بازار اولی نسخه آن به بازار با انبوهی از نرم‌افزارهای رایت شده خود مواجه می‌شوند و سرمایه خود را بر باد رفته می‌بینند چیست؟

به راستی چرا نرم‌افزارهای «بازی‌های اسلامی» و «بازی‌های ایرانی» در بازار در حد صفر و زیر صفر است؟ چون مصرف‌کننده یاد گرفته نرم‌افزارهای بازی را به مبلغ ۵۰۰ تومان خریداری نماید. پس هر که در این وادی سرمایه‌گذاری کند باید یا بودجه یادآورده‌ای داشته باشد چون تولید چنین نرم‌افزارهایی که از نظر محیطی و محتوایی بتواند بازی‌کننده را در مقابل رایانه میخکوب نماید. و به او فکر صحیح و انگیزه دینی دهد نیاز به نیم و نقرات و تجهیزات و برنامه‌هایی دارد که حداقل دویست میلیون تومان هزینه می‌برد. اینجانب به عنوان تولیدکننده نرم‌افزار که تاکنون بیش از بیست نرم‌افزار به جامعه عرضه کرده‌ام این اطمینان را به همگان می‌دهم که ما قادریم انواع نرم‌افزارهای بازی را بسازیم ولی:

دوم داران عالم را کرم نیست

این سطور بدان خاطر نگاشته شد تا تکلیف اولین و ابتدایی‌ترین اصل تولید نرم‌افزار معلوم شود که آیا مصرف‌کننده حق دارد نرم‌افزار رایت شده توسط غیرتولیدکننده را استفاده نماید یا نه؟ اگر جواب مثبت است پس باید با حمایت‌کننده‌های از تولیدگر باشد و اگر حمایت‌گر نیست انتظار نداشته باشیم صنعت نرم‌افزار در کشور رشد نماید و روزه به پیشرفت رود و اگر جواب منفی است، تاکنون چه برخوردی تا طبعی با چنین افرادی شده و یا در آینده خواهد شد.

پس تولیدکنندگان نرم‌افزار باید پس از جیران گذشته خود در پی آن باشند که صنعت تولید نرم‌افزارهای اسلامی در بیست‌ساله آینده به نقطه‌ای روشن از نظر کنفی و کیفی برسد.

در ابتدا سه نکته باید مشخص گردد: نکته اول آنکه تولیدکنندگان نرم‌افزارهای اسلامی باید چه خصوصیاتی داشته باشند و از چه علوم بهره‌برند، امروزه شاهد آن هستیم که برخی از افراد یا مراکز که خود را به عنوان تولیدکننده نرم‌افزارهای علوم دینی معرفی می‌نمایند اطلاعات دینی و اسلامی ندارند، یعنی بین دانشمندان علوم دینی و آگاهان به مسائل رایانه‌ای و برنامه‌ریزان کامپیوتر فاصله است.

نکته دوم که باید توجه داشت آن است که نرم‌افزار اسلامی چه ویژگی‌هایی را دارا باشد، آیا همین که تولیدکننده ادعا نماید نرم‌افزارش اسلامی است کافی است؟ یا باید ملاکی دارا باشد.

نکته سوم، حد تولید است به طور مثال برای نرم‌افزاری که محیط قرآن را دارا باشد و جست‌وجو و تلاوت قرآن نماید چند نرم‌افزار نیاز است و چند شرکت باید چنین امری را انجام دهند. امروزه شاهد آن هستیم که ده‌ها شرکت و مرکز چنین نرم‌افزارهایی را با امکانات مشابه تولید و هر یک ادعا دارند کاری کرده‌اند که دیگران نکرده‌اند ولی وقتی همه آن نرم‌افزارها را کنار هم می‌گذاریم، ملاحظه می‌شود تمام‌مشابه و یا اندکی اختلاف دارند. آیا باید تمام مراکز و تیروها کار خود و توان و اندیشه خود را مصرف یک نکته نمایند و بقیه امور برجا بماند؟

دیداری از مراسم انتخاب کتاب سال شعر جوان

شاعران جوان نمره قبولی گرفتند

جلسه انتخاب کتاب سال شعر جوان ایران عصر دیروز با حضور شاعران، فرهیختگان و ادب‌دوستان در سالن «پنهون» خانه هنرمندان برگزار شد. در ابتدای این جلسه که به همت انجمن شعر جوان و همکاری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران برگزار شده بود، سهیل محمودی مختصری از تاریخچه انجمن شعر جوان گفت و اشاره کرد از سال ۶۸ که این انجمن با همت جمعی از شاعران خوب به فعالیت پرداخت سال‌های زیادی می‌گذرد. در این مدت این انجمن بیشترین تأثیر خود را بر سنل جوان و شعر آنها گذاشته است. وی در ادامه تأکید کرد: در گذشته شاعران خوبی همچون مرحوم مهدی اخوان ثالث، زنده یاد عمران صلاحی و منوچهر آشنی با آغوش باز از شاعران جوان استقبال می‌کردند و امروز نیز می‌بایست آنها به عنوان سرمشق برای شاعران پیشکسوت امروز قرار گیرند تا با کمک ایشان، شاعران این نسل راه خود را بهتر و راحت‌تر پیدا کنند.

محمدرضا عبدالملکیان مسئول انجمن شعر جوان و دبیر برگزاری نخستین دوره انتخاب کتاب سال در گفت‌وگو با کتاب هفته در خصوص چگونگی به وجود آمدن چنین مراسمی عنوان کرد: طرح انتخاب کتاب سال از اواخر سال گذشته، مراحل اجراییش انجام شده و فراوانش در نشریات و شرایط شرکت کردن در آن به اطلاع شاعران جوان رسید. طبق این اطلاعیه کلیه شاعران جوان زیر ۳۰ سال که در سال‌های ۸۳ و ۸۴ کتاب‌هایشان منتشر شده می‌توانستند آثارشان را برای ما بفرستند که حدود ۲۰۰ اثر به دبیرخانه طرح رسید. این کتاب‌ها در ۳ مرحله مورد داوری قرار گرفت در مجموع ۱۶ کتاب به مرحله نهایی راه یافت.

عبدالملکیان داوران این گزینش را عنایت سمیعی، مرتضی کافی، حافظ موسوی، ساعد باقری و عبدالجبار کاکایی معرفی کرد و در خصوص نقش چنین برنامه‌هایی در تشویق شاعران جوان متذکر شد: بیشترین موفق‌ترین آثار شاعران بزرگ معاصر ما، آثار بیست و چند سالگی تا سی و چند سالگی آنها بوده است؛ از این رو می‌توان نتیجه

حضور است. عبدالملکیان نقش سلیقه داوران در این مراسم را بی‌تأثیر ندانست اما تأکید کرد: طبیعت است اگر داورهای این برنامه اشخاص دیگری بودند شاید تغییراتی در زینت‌بندی فقرات صورت می‌پذیرفت اما به واقعیت می‌توانم بگویم هر گروه داوری که این کار را به عهده بگیرد ۸۰ درصد کارهای برگزیده مشترک خواهد بود. فقط در نتیجه‌بندی ممکن است تفاوت‌هایی به وجود بیاید اما امکان اینکه اثری بدون قابلیت لازم در این دوره‌بندی قرار بگیرد و همین‌طور برعکس امکان اثری از قابلیت دار از گروهی رقابت حذف شود بسیار ضعیف است. ساعد باقری از داوران این برنامه و از سخنرانان این جلسه

گرفت این مقطع سنی، مقطعی متفاوت همراه با خلاقیت و زایش خاصی است که به همین سبب باید خیلی مورد توجه قرار گیرد و تصور می‌کنیم انتخاب کتاب سال شعر جوان به این موضوع تا حد زیادی کمک کند. وی در ادامه افزود: نکته مهمی که در این انتخاب وجود دارد این است که شاعران این مجموعه‌ها هیچ‌کدام این مجموعه را برای دریافت جایزه منتشر نکرده‌اند و با اینکه بخواهند در مورد موضوع یا مناسبتی خاص شعری بسازند؛ آنها مجموعه‌شان را یکی دو سال پیش منتشر کرده‌اند؛ اکنون مورد داوری قرار می‌گیرند و کتاب‌های برتر از بین آنها انتخاب می‌شود. از این رو برای کسانی که به‌طور جدی به شعر نگاه می‌کنند انگیزه خوبی برای

جلد در فروش کتاب تأثیری چشمگیر دارد

لباس چشم نواز کتاب

مورد محتوای کتاب نیز به حساب می‌آید؛ در شرایطی که مخاطب برای چند ثانیه فرصت دارد، جلد کتاب باید به او اطلاع دهد که آن کتاب همان است که می‌خواهد. هاشمی می‌تواند برخی ناشران به اطلاع رسانی از طریق جلد را ضعف بزرگی می‌داند و معتقد است در صورت توجه به این موضوع فروش کتاب نیز بیشتر خواهد شد. تعدادی از ناشران در طراحی جلد از بیونی فرم استفاده می‌کنند و نشر افق نیز یکی از آنهاست. مدیر این انتشارات در مورد فایده استفاده از بیونی فرم می‌گوید: اگر خواننده از یکی از کتاب‌ها خوشش بیاید باقیه هم ارتباط برقرار می‌کند. آشنایی زایی نتیجه استفاده از این روش است که از یک جنبه موجب رونق کار ناشران تازه وارد نیز می‌شود زیرا اطلاع رسانی بصری می‌کند و مخاطب با دیدن نشانه‌های ثابت آن ناشر، آن را باقی می‌شناسد. اما این شیوه معنی نیز دارد؛ اگر مخاطب با یکی از ناشران در ارتباط قرار نکند دیگر سراغ کتاب‌های دیگر نیز نمی‌رود. این مشکل فقط به مخاطب محدود نمی‌شود و طراحان را نیز در برمی‌گیرد و وقتی تعداد کتاب‌ها زیاد می‌شود، طراح نیز محدود می‌شوند و دست طراح بسته می‌شود. به نظر می‌رسد راه حل این مشکل حفظ کردن چند عنصر ثابت و ایجاد تغییر در تنوع در طراحی جلد باشد.

جلد خوب برای کتاب خوب

ابراهیم حقیقی، گرافیست، جلد را جزو ذات کتاب می‌داند و می‌گوید: کتاب خوب باید جلد خوب داشته باشد.

راحله فاضلی

بایمن بودن شمارگان کتاب در کشور ما و پایین بودن میزان مطالعه رابطه مستقیمی با بایمن آمدن فروش کتاب دارد. جلد کتاب به عنوان اولین رابط بیننده که می‌تواند خواننده احتمالی آن باشد و نوبسته، عامل مهمی در تصمیم‌گیری مخاطب برای خرید کتاب است. بنابراین طبیعی است که هم ناشر و هم نویسنده به کمک طراح، از جلد برای بالا بردن فروش کتاب بهره ببرند.

وظیفه جلد، مخاطب مخاطب خاص رضا هاشمی، زاده مدیر مسئول نشر افق، عنصر زیبایی‌شناسی و جذابیت را از عوامل مهم و مؤثر در جذب مخاطب خاص نام می‌برد و در توضیح مخاطب خاص می‌گوید: وظیفه جلد این است که مخاطب خاص خود را جذب کند. مثلاً کتاب‌های کودک و نوجوان باید برای همان رده سنی جذاب باشد. البته از آنجا که پدر و مادر باید برای خرید کتاب هزینه کنند جلد باید مورد توجه آنها قرار گیرد. وی از عناصر مهم جلد کتاب که در جذب مخاطب تأثیر دارد به اسم، فرمت و زیباییات پشت جلد و عطف کتاب اشاره می‌کند و می‌گوید: جذابیت این عناصر و ریزترین تکلیف‌های آن نیز متفاوت می‌کند که موجب رونق فروش کتاب نیز می‌شود. اما کارکرد طرح جلد تنها جاذبه بصری نیست بلکه به عنوان منبع اطلاع‌رسانی در

در خصوص نوع دآوری و شکل انتخاب صحیح توضیح داد: دآوری بسیار دشوار است چراکه احتمال خطا در آن وجود دارد اما زمانی می‌تواند آن خطاقل بخشش و گذشت باشد که همه توان خود را برای برکناری حب و بغض‌ها و پیشداوری‌ها به کار بگیریم و همین‌طور وقت کافی بگذاریم. وی ادامه داد: داروان هرگز پیش می‌بایست آثار را به دقت مطالعه کنند و تنها به توری یا خواندن چند اثر اکتفا نکنند.

باقری افزود: من برای اولین بار است که از ماحصل یک دآوری گروهی بسیار راضی و خرسندم و با اطمینان می‌گویم که در این راستا بسیار آموختم. وی افزود: در سال‌های آینده شاهد بخش‌های اصلی و جنبی خواهیم بود. بخش‌های جنبی شامل کتاب شعر شاعران جوان کشورهای دیگر فارسی‌زبان، چاپ مجموعه شعرهای جمعی که در زمینه شعر جوان گردآوری شده، مجموعه شعرهای شاعران جوان که از زبان فارسی به دیگر زبان‌ها برگردانده شده یا بالعکس و... که امسال فقط به خاطر اینکه در اولین تجربه به سر می‌بریم فقط به بخش اصلی بسنده کرده‌ایم ولی در سال‌های آینده سنجش‌های جنبی را در کنار بخش اصلی خواهیم داشت.

ساعد باقری: در جلسات گروهی دآوری که جلسات زیبایی بوده واقعا متوجه شدم گذشته از ماجرای دآوری آثار، به نحوی بررسی و آسیب‌شناسی شعر امروز در حال صورت گرفتن است

این شاعر و محقق در ادامه سخنانش با اشاره به نقش چنین گردشی‌هایی در آسیب‌شناسی شعر معاصر توضیح داد: در جلسات گروهی دآوری که جلسات نهایی بوده واقعا متوجه شدم گذشته از ماجرای دآوری آثار، به نحوی بررسی و آسیب‌شناسی شعر امروز در حال صورت گرفتن است که نظرگاه‌های متفاوت در این مساله بسیار به کمک هم می‌آید که ای‌کاش قلم مستندی از این جلسات گرفته می‌شد که به نظر من می‌توانست مفید باشد چراکه این کار از دو جنبه اهمیت داشت: اول اینکه بحث فشرده و بسیار کارآمد در قلمرو شعر این روزگار با تمام درخشش‌ها و نواقضش در آن اتفاق افتاده است و دیگر اینکه کسانی که آثارشان مورد ارزیابی قرار گرفته از دیدن آن قلم راضی

می‌شدند. حداقل درمی‌یافتند که هیچ کدام از این جزئیات از چشم داروان دور نمانده است.

باقری ادامه داد: در جلسات داروان در مورد سطر به سطر آثار برگزیده گفت‌وگو و بحث صورت گرفته است. از این رو مسئولیت‌پذیری داروان در این انتخاب‌ها بسیار پرایم جالب بود در هر حال دآوری به‌نیابت از «زمان است» «زمان» منتقد بی‌رحمی است که هنگامی که گرد و غبارهای برانگیخته فرو می‌نشینند آثاری که اصالت ندارند و تنها محصول بازی‌ها و آدا و اطوارها هستند راد می‌کند و تنها معدودی را باقی می‌گذارد، داور می‌بایست دارای چنین توانایی‌هایی باشد یا در حد امکان خود را به این توانایی نزدیک کند که بتواند علاوه بر درک زیبایی آثار برنمایری آنان نیز صحنه بگذارد.

ساعد باقری در خصوص شکل دآوری‌ها و نحوه اجرای آنها گفت: در واقع نظرگاه‌های بعضی از کارشناسان شده است برگه‌ها و فرم‌هایی داده می‌شود برای اینکه معیار برای تعیین شده‌ای برای انتخاب وجود داشته باشد. مثلا برای عنصر زبان ۲۰ امتیاز در نظر می‌گیرند و برای عاطفه ۱۰ امتیاز و... که هیچ وقت اینگونه معیار گذاشتن‌ها، در عمل پیاده نشده است چرا که در هر شعری میزان تاثیرگذاری همه عناصر یکسان نیست و گاه در یک شعر اجزای بیش از امتیاز شعر است و یا عاطفه و...

وی ادامه داد: مجموعه شعرهایی که در این انتخاب‌ها برگزیده شده است به واقع نظرگاه‌های بعضی از کارشناسان ما را عوض کرد چرا که در بعضی از آنان آثار درخشان یا قرازهای درخشان زیادی دیده می‌شد و این بیش از انتظار آنان نسبت به نسل جدید بود.

باقری در ادامه از آسیب‌ها و آفت‌هایی که شعر نسل جوان ما را تهدید می‌کند سخن گفت: وی عنوان کرد: اگر چه مجموعه آثاری که خوانده‌ایم بسیار امیدوارکننده بود و در جای خود نشان از اصالت و جریان‌های بدیع شعری داشت اما برخی آفت‌ها نیز در شعر شاعران جوان دیده می‌شد که لازم می‌دانم به آنها اشاره کنم. یکی از این آفت‌ها تئوری‌زدگی است. گاه شاعران ما فراموش می‌کنند که تئوری‌ها زاینده شعرند نه شعر زاینده تئوری .

وی همچنین افزود: موضوع زبان یکی از مسائل مهمی است که باید به آن توجه کافی شود، سوءتفاهمی که در تئوری‌ها در زبان به وجود آمده هنوز حل نشده است. شعرهایی که صرفا بازی‌های زبانی پدیدآورنده‌شان است به گمان من نمی‌توانند نوع تکامل یافته زبان شعر باشند. چنانکه گفته می‌شود نو بودن در نگاه آدم است که می‌بایست در لفظ تجلی شود البته نو بودن که تنها در لفظ تجلی می‌شود نیز گاه می‌تواند از لفظ به معنی راه پیدا کند اما نه همیشه. تجربه نشان داده است که شعرهایی موفقند که ساختار آنها در یک زمان شکل گرفته باشند نه اینکه تنها به صورت تصنعی تنها به یکی از عناصر ظاهری

آن پرداخته شود. وی ادامه داد: در برخی از شعرهای شاعران جوان مشخص است که قطعاتی از حالات پراکنده‌ای است که تلاش‌های زبانی صرف برده است. به راحتی می‌توان قطعات آن را جابه‌جا کرد بدون اینکه کسی متوجه شود. بی‌توجهی به پشتوانه‌های زبان فارسی از دیگر مشکلاتی بود که باقری در ادامه سخنانش به آن اشاره کرد.

در بین سخنرانی‌ها شاعران منتخب از مجموعه شعرهای خود، اشعاری قرائت کردند و همچنین خواننده

جوان، قطعاتی به همراهی پیانو اجرا کرد.

در پایان این مراسم شاعرانی که مجموعه شعرهایشان برگزیده شده بود معرفی و جوایزی به آنها اهدا شد. مجموعه‌های شعر انتقال‌های کوچک رنگی، اثر راضیه بهرامی، «زیباییات اثر پشت در می‌گذرم» اثر آیدا سعیدی و «گریه‌های امپراتوره اثر فاضل نظری به ترتیب به عنوان اول تا سوم معرفی شدند.

همچنین «به تمام زبان‌های دنیا خواب می‌بینم» از شاعر جوان شبنم آذر، مرده‌های حرفه‌ای، از علی محمد مؤبد و ارتگ‌های رفته دنیا، از گروس عبدالملکیان تقدیر به عمل آمد.

از میان نزدیک به ۲۰۰ عنوان کتاب برده شده در نخستین دوره این جایزه که از سوی دفتر شعر جوان برگزار شد، دیگر نامزدهای نهایی به این شرح بودند: «نیمی از صورت را عاشقم» حسین شکرپویی، «جن‌های تازنجی» هدی حدادی، «نظار روم خراسان» ناصر حامدی، «آغوش من کوه می‌زاید» سارا سیمگنی، «کشتور دلوایسی امیرجواد یونس» «آخرین انسان» محمد قاضی، «حسیه‌های یک ماهی» علیرضا بدیع، «وقتی هر عابر یک ایستگاه باشد» بهرام رحیمی، «کبریت خیس» عباس صفاری «تصویر پرنگ است» شهبه شجیمی.

موفق اما باید آلمان متغیر داشته باشد. مخاطب هم به پوئی نگاه می‌کند. طباطبایی معتقد

است مخاطبان نظراتی که از طراحان حرفه‌ای کمک می‌گیرند نیز درک بالایی دارند و به جلد بیشتر اهمیت می‌دهند. به عقیده او، سبک طرح جلد نشان‌دهنده آن است که چه کسی کتاب را طراحی کرده و یک پوئی فرم پنهان به حساب می‌آید. طباطبایی طاهر جلدات کتاب را در فروش آن بسیار اهمیت می‌داند و می‌گوید: معمولا وقتی طاهر کتاب خوب باشد، داخلش هم خوب است.

اول خرید، بعد مطالعه

داوود رمضان شیرازی بازرسی شرکت تعاونی اصحابه ناشران و کتابفروشان در نظیر زیبایی کتاب در فروش آن می‌گوید: وقتی کتاب زیبا باشد خریدار بیشتر خوشش می‌آید و برای خرید آن زودتر اقدامی پیدا می‌کند.

با توجه به اینکه کتاب اول خریداری و بعد خوانده می‌شود، طرح جلد، خروجیتی و چاپ آن همگی در انتخاب مخاطب برای اقدام به خرید موثر هستند.

جدابیت لازمه زندگی

تهاناشران و طراحان به جلد کتاب اهمیت نمی‌دهند بلکه این موضوع برای نویسندگان نیز مهم است. سمیرا اصلان‌پور یکی از آن دسته نویسندگانی است که به این مساله بسیار بها می‌دهد و می‌گوید: خود من نسبت به طرح جلد حساسیت دارم و معتقدم طراحی باید با هماهنگی با نویسنده انجام شود، وی با اشاره به اینکه گاهی طرح جلد‌ها مطابق با شرایط روز نیست می‌گوید: بعضی جلد‌ها انگار مال ۲۰ سال پیش است و این فکر رایج ذهن می‌رساند که شاید این کتاب، جدید نباشد. اصلان‌پور معتقد است که اگر کتاب واقعا یک کالای فرهنگی باشد، طرح جلد آن تاثیر بسیار زیادی روی فروش می‌گذارد اما با توجه به اینکه در کشور ما شمارگان کتاب بسیار پایین است این موضوع نیز کمترین چشم می‌خورد؛ اینکه اسم نویسنده کجای جلد نوشته شود، اسم کتاب چند کلمه‌ای باشد، رنگ در تناسب با موضوع باشد، خروجیتی نوع کافه، قطع جلد، کتاب و... همگی در جذب مخاطب و فروش کتاب تاثیر دارد و وی از آرتسگی و جدابیت در حه انتشار و از لازمه‌های زندگی هر فردی می‌داند که در مورد مطالعه نیز مصداق پیدا می‌کند و بها یادان به طاهر را با اهمیت می‌سازد.

وی طراحی خوب و بها دادن به جلد کتاب را تنها راه جذب مخاطب و فروش کتاب نمی‌داند و به بالا بردن سطح فرهنگ عمومی و ترویج کتابخوانی اشاره می‌کند. حقیقی مدرسه و آموزش در دوران تحصیل را بهترین راه رسیدن به این هدف می‌داند.

طرح جلدات

سید شهاب طباطبایی، طراح انتشارات پیام آزادگان است که پوئی فرم این انتشارات را طراحی کرده است و به تازگی به دلیل طراحی جلد کتاب داستان نانام از طرف بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس مورد تقدیر قرار گرفته است. وی که در نشر ساقی نیز استفاده از پوئی فرم را تجربه کرده است این روش را در جذب مخاطب مهم می‌داند؛ با طرح جلد ثابت

